

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Nidos

Regio Apeldoorn

Rapport Nidos, regio Apeldoorn

Nidos aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

- Dat jongeren vinden dat de jeugdbeschermers hen met respect behandelen en begrip en vertrouwen ervaren.
- Dat het belang van onze jongeren centraal staat in handelen van de bestuurder, directieleden, managers en medewerkers.
- Dat ondanks de groei die Nidos de laatste jaren heeft doorgemaakt:
 - Jongeren aangeven weinig wisselingen van jeugdbeschermers te ervaren.
 - Nieuwe medewerkers de sfeer binnen Nidos open, ondersteunend en collegiaal vinden.
 - De screening en matching van opvanggezinnen zorgvuldig gebeurt.
 - De jeugdbeschermers waar nodig gebruikmaken van andere disciplines en expertise.

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

- Het versterken van het planmatig, ontwikkelingsgericht en volgens de VVV-methodiek werken van de jeugdbeschermer waardoor de professionele afwegingen over de veiligheid van onze jongeren zowel in gesprekken met jeugdbeschermers als in de dossiers aantoonbaarder zijn. Het onderwerp seksualiteit is een integraal onderdeel van onze werkwijze.
- Evalueren en verbeteren van de begeleiding en ondersteuning van onze opvanggezinnen door de jeugdbescherming.
- De overige verbeterpunten door de Inspectie onderschrijven we en pakken we op in de kwaliteitsslag die we als Nidos maken.

Wat gaan AMV's hiervan merken?

- Dat hun belangen herkenbaarder zijn meegenomen in de begeleidingsplannen die door de jeugdbeschermers samen met hen zijn opgesteld.
- De samenwerking tussen organisaties die hen begeleiden beter en transparanter is geworden, waardoor inhoud van de begeleiding beter aansluit bij hun behoeften.
- Hun stem en ervaring aantoonbaarder wordt benut in de ontwikkeling van (nieuw) beleid binnen Nidos.
- Dat ze met hun klachten en zorgen eerder terecht kunnen bij de interne en externe vertrouwenspersonen binnen Nidos.

Conclusie van de inspectie

Nidos vervult een unieke en belangrijke maatschappelijk taak in een complexe context. De inspectie ziet dat betrokken medewerkers zich met veel bevologenheid en passie inzetten voor de begeleiding van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's), vaak onder hoge druk. Jongeren geven aan zich gehoord en gesteund te voelen, en er is sprake van respectvol contact en vertrouwen in jeugdbeschermers. Ook ziet de inspectie dat matching en plaatsing in opvanggezinnen met zorg wordt vormgegeven.

Op basis van het onderzoek in april 2025 in regio Apeldoorn constateert de inspectie echter ook tekortkomingen op meerdere normen die risico's met zich meebrengen voor de kwaliteit, veiligheid en continuïteit van zorg.

De inspectie heeft er vertrouwen in dat Nidos in staat is deze tekortkomingen gericht aan te pakken.

De inspectie verwacht dat Nidos alle aandachts- en verbeterpunten vertaalt in een verbeterplan met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen en te borgen. Op basis daarvan bepaalt de inspectie wat voor vervolgtoezicht passend is.

1 Inleiding

In april 2025 voerde de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) toezicht uit bij Stichting Nidos, regio Apeldoorn. De inspectie bezocht in het kader van dit toezicht daarnaast nog drie locaties van contractpartners van Nidos. Ook sprak zij met alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's)¹ op deze locaties en op de internationale schakelklas te Apeldoorn (hierna: ISK)².

Aanleiding en doel

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid voeren in 2025 een thematisch toezicht uit bij de gecertificeerde instellingen. Het volledige jeugdbeschermingsstelsel staat al langere tijd onder druk door hoge werkdruk, verloop van personeel, complexe casuïstiek en onhoudbare caseloads. Deze problemen versterken elkaar en belemmeren structurele verbetering. De inspectie vraagt hier al langere tijd aandacht voor³.

Naar aanleiding van de casus Vlaardingen⁴ is er in 2025 ook een thematisch toezicht rondom pleegzorg gestart. Deze twee thematische toezichten zijn ook relevant voor Nidos: Nidos is namelijk een gecertificeerde instelling die daarnaast een begeleidingstaak heeft voor opvanggezinnen.

De inspectie ontving meerdere signalen en meldingen over de kwaliteit en veiligheid van de geboden zorg door Nidos. Gezien al deze ontwikkelingen is besloten toezicht uit te voeren bij Nidos. De inspectie heeft zich in dit toezicht specifiek gericht op regio Apeldoorn aangezien een aantal van de signalen en meldingen over deze regio gingen.

De inspectie richt zich in dit toezicht op de jeugdbeschermingstaak van Nidos én op de screening en matching van de opvanggezinnen. Ook kijkt de inspectie in dit toezicht naar de kwaliteit en veiligheid van de opvang en begeleiding bij contractpartners van Nidos en hoe de samenwerking tussen deze organisaties verloopt.

Het doel van het toezicht is te bepalen of Nidos verantwoorde hulp van voldoende kwaliteit biedt, waarbij de inspectie zich richt op hoe Nidos zicht heeft en houdt op veiligheid én de ontwikkeling van de AMV's waarvoor Nidos de voogdijmaatregel uitvoert.

¹ De inspectie kiest in dit rapport voor de term AMV's of AMV'er en niet jongere(n) of kind(eren)

² Daar waar de inspectie in dit rapport de afkorting ISK hanteert, doelt zij op de locatie Apeldoorn van de ISK

³ [Jeugdbeschermingsketen | Jeugd | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd](#)

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/01/30/tk-bijlage-1-zakelijke-weergave-casusonderzoek-pleegzorg-meisje-vlaardingen>

Wettelijk kader en toetsingskader

De grondslag voor het toezicht op de jeugdbescherming voor AMV's staat in artikel 9.1 van de Jeugdwet. Nidos is als gecertificeerde instelling exclusief verantwoordelijk voor het voorzien in het gezag over de individuele AMV. Nidos is daarnaast ook verantwoordelijk voor het voorzien in opvang, indien het perspectief van de AMV integratie in de Nederlandse samenleving is. Nidos sluit hiervoor overeenkomsten met contractpartners voor de opvang van AMV's in kleinschalige voorzieningen. Ook plaatst Nidos AMV's in (netwerk)opvang gezinnen. De inspectie houdt op basis van artikel 9.4 van de Jeugdwet toezicht op de naleving van artikel 9 van de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers, voor zover het de opvang betreft van de AMV's.

Het onderzoek is uitgevoerd en gebaseerd op het toetsingskader het JIJ-kader. Dit toetsingskader bestaat uit drie thema's: ontwikkelingsgerichte hulp, de deskundige hulpverlener en goed bestuur. De inspectie heeft uit deze thema's normen geselecteerd voor het toezicht en deze aangepast voor het toezicht bij Nidos. Ook is er voor het toezicht op Nidos een extra thema toegevoegd, te weten de selectie en matching van opvangouders.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is gestart met een uitvraag van gegevens bij Nidos. Dit betrof zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens en informatie over het werkproces binnen Nidos. Daarna heeft de inspectie korte bezoeken afgelegd bij drie aanbieders die door Nidos gecontracteerd zijn voor het bieden van kleinschalige opvang. Dit om vanuit deze kleinschalige opvang te horen hoe de samenwerking met de jeugdbeschermers van Nidos verloopt. Over datgeen wat de inspectie heeft opgehaald bij de aanbieders worden de aanbieders geïnformeerd per briefrapport. Hier sprak de inspectie met locatiemanagers, begeleiders en met AMV's. Vervolgens is op locatie bij Nidos dossieronderzoek van de AMV's en opvangouders uitgevoerd en hebben er diverse gesprekken met medewerkers van Nidos plaatsgevonden. De inspectie is daarna in gesprek gegaan met verschillende ketenpartners van Nidos. Tot slot volgde interviews met AMV's.

Beschrijving Nidos

Nidos is ontstaan vanuit Stichting De Opbouw. Als stichting is Nidos sinds oktober 2001 bij de Kamer van Koophandel ingeschreven onder nummer 30176667. Nidos is een gecertificeerde instelling. Gecertificeerde instellingen zijn organisaties die maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren. Deze instellingen moeten in het bezit zijn van een certificaat uitgegeven door het Keurmerk Instituut. Daarvoor moeten zij aan een aantal eisen voldoen gericht op het borgen van de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Nidos is in Nederland de enige gecertificeerde instelling die de voorgedijmaatregelen voor de AMV's uitvoert. Daarnaast biedt Nidos opvang aan AMV's.

Voogdijmaatregelen voor AMV's

Kinderen en jongeren ontvluchten hun thuisland zonder ouders bijvoorbeeld door oorlog of armoede. Wanneer zij aankomen in Nederland wordt door een rechter een kinderbeschermingsmaatregel, voogdij, uitgesproken om het gezagsvacuüm in Nederland voor deze kinderen op te heffen. Nidos voert ook onder toezichtstellingen uit die worden uitgesproken voor vluchtelingenkinderen.

Opvang door Nidos

Naast de uitvoering van de voogdijmaatregelen regelt Nidos de opvang van bepaalde AMV's. Afhankelijk van de leeftijd en kans op een verblijfsstatus wordt de opvang voor AMV's georganiseerd door Nidos of door het COA. Strikt genomen gaat het hier om AMV's een positieve beschikking van de IND hebben ontvangen of niet. In Nederland is hiervoor een AMV opvangmodel⁵ vastgesteld. Wanneer Nidos de opvang organiseert gebeurt dit binnen opvanggezinnen of binnen kleinschalige opvang, afhankelijk van de leeftijd van de AMV's. Ook dit is vastgelegd in het eerder genoemde opvangmodel.

NIDOS IN CIJFERS

(dd. 28 febr. 2025)

Leeftijd AMV's	Beschermingsmaatregel	
	Voogdij	OTS
< 12 jaar	513	36
12 tot 16 jaar	2289	11
16 tot 18 jaar	6381	7

De drie grootste regio's zijn Rotterdam, Arnhem, West-Brabant & Zeeland.

Opvangvormen Nidos

Nidos biedt kleinschalige opvang voor AMV's samen met contractpartners die de kleinschalige opvang uitvoeren. De opvanglocaties bestaan uit kleine wooneenheden of woongroepen. Nidos werkt landelijk met 28 contractpartners voor kleinschalige opvang op 213 locaties. Daarnaast biedt Nidos zelf op achttien locaties kleinschalige opvang in de regio Utrecht en Amersfoort.

Nidos heeft Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG) ontwikkeld. OWG is bedoeld voor jongeren onder de 15 jaar en voor kwetsbare jongeren boven de 15 jaar. Binnen OWG heeft Nidos gezinnen aan zich verbonden die bereid zijn om AMV's voor een korte of langere periode in huis op te nemen. Sommige gezinnen bieden opvang voor één AMV'er, andere doen dat voor meerdere AMV's. Nidos noemt de aan hen verbonden opvang- gezinnen *poolgezinnen*. Soms kent een AMV'er een gezin dat al in Nederland verblijft vanuit het netwerk uit het thuisland. Dit kan familie zijn, dorpsgenoten of vrienden van de familie die bereid zijn de AMV'er in hun gezin op te vangen. Deze gezinnen heten *netwerkgezinnen*.

Er zijn landelijk 3450 opvanggezinnen verbonden aan Nidos. Een groot deel daarvan, namelijk 2551, betreft netwerkgezinnen.

Naast de uitvoering van de voogdijmaatregelen en het bieden van opvang ondersteunt Nidos de AMV's die een verblijfsvergunning hebben ontvangen bij de juridische procedure voor gezinshereniging. Hiervoor heeft Nidos gezinsherenigingsfunctionarissen in dienst.

Nidos is een landelijk werkende organisatie met een eenhoofdig bestuur. Onder de bestuurder is een directeur jeugdbescherming, directeur opvang, directeur bedrijfsvoering en een directeur staf en expertise gepositioneerd. Recent is er een tijdelijk programmadirecteur digitalisering aangetrokken. Nidos wil het elektronisch dossier vervangen en ook de ondersteunende processen voor personeelszaken vragen aandacht vanuit digitalisering. Nidos kent negentien regio's. Het toezicht van de inspectie richt zich op één van deze regio's, te weten de regio Apeldoorn.

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-amv>

Regio Apeldoorn in cijfers (dd. 28 febr. 2025)

De regio voert op het moment van toezicht voogdijmaatregelen uit voor 158 AMV's. Van deze AMV's zijn er 97 in de leeftijd van zestien tot achttien jaar. Twaalf AMV's zijn jonger dan twaalf jaar.

Er is een gecontracteerde aanbieder in de regio met vijf locaties in Apeldoorn. Zeventien van de 158 AMV's verblijven op deze locaties en zijn zestien jaar of ouder.

Binnen de regio Apeldoorn zijn 91 opvanggezinnen.

- 64 van deze gezinnen zijn netwerkgezinnen en 27 zijn poolgezinnen van Nidos.
- 26 opvanggezinnen boden op het moment van toezicht geen opvang.
- 57 gezinnen hebben plek voor een tot maximaal drie AMV's.
- Acht gezinnen bieden plek voor vier tot zeven AMV's.

De gemeenten die vallen onder de regio Apeldoorn van Nidos zijn: Apeldoorn, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Voorst. In deze regio worden AMV's opgevangen binnen kleinschalige opvang en opvanggezinnen. Er is in de regio Apeldoorn geen COA opvang locatie specifiek voor AMV's.

Binnen de regio Apeldoorn werken elf jeugdbeschermers. Zij werken in de regio samen met de regiomanager, een praktijkbegeleider, een gedragswetenschapper en ondersteunend medewerkers. Aan de regio is een Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG)-werker verbonden. De OWG-werker is een jeugdbeschermer met OGW-taken. De taken liggen primair op de gebieden van werven, screenen en matches.

De medewerkers van de regio werken nu nog vanuit het regiokantoor in Velp. Binnenkort vindt de verhuizing plaats naar het regiokantoor in Apeldoorn.

Hoge instroom van AMV's in Nederland

Vanaf de zomer van 2022 is Nidos als organisatie - als onderdeel van de hele asielketen - enorm onder druk komen te staan als gevolg van een hogere instroom dan voorheen. Op 28 februari 2021 stonden er 3000 jongeren onder voogdij, op 28 februari 2025 zijn dit er 9.250. De piek lag op 31 december 2024 met 11.000 jongeren onder voogdij. Hier komt de groei van de Verlengde Opvang⁶, hier gaat het in maart 2025 om 1500 jongeren, nog bij. Het tekort aan kleinschalige opvangplekken in combinatie met de grootschalige en langdurige opvang bij COA en de impact hiervan op de AMV's hebben Nidos voor veel uitdagingen gesteld. Er blijven zorgen bestaan over het gebrek aan plekken om AMV's op te vangen. Er is een wachtlijst voor de kleinschalige opvang (500 kinderen in november 2024). Desondanks is Nidos niet voornemens het aantal contractpartners voor opvang verder uit te breiden. Nidos wil eerst de kwaliteit borgen voordat zij verder gaan uitbreiden.

De instroom van AMV's ten tijde van het schrijven van dit rapport is lager dan geprognoseerd door de Nederlandse overheid en lager dan in 2023. Deze daling is in heel Europa terug te zien.

⁶ De rijksoverheid heeft het mogelijk gemaakt dat AMV's die 18 jaar worden en dat willen tot max. 21 jaar in hun opvanggezin of de kleinschalige opvang kunnen blijven wonen en worden begeleid in de vorm van Verlengde opvang.

Nieuwe medewerkers

Het vinden van genoeg jeugdbeschermers was voor Nidos vooral in 2023 en in mindere mate in 2024 een grote uitdaging vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. Dit in combinatie met de hoge toestroom maakte dat de kwaliteit van voogdijbegeleiding en opvang in het bijzonder in 2023 en 2024 onder druk stond. Nidos heeft vanwege deze exceptionele groei noodgedwongen haar werkzaamheden – steeds zo kort en minimaal mogelijk – aan moeten passen aan de context. Er zijn veel nieuwe medewerkers gestart waardoor de kwaliteit van de uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregelen voogdij onder druk stond. In de regio Arnhem, waar Apeldoorn tot voor kort onder viel, zijn 60% van de jeugdbeschermers drie jaar of korter werkzaam bij Nidos.

Zorgsignalen en intern onderzoek Nidos

De afgelopen maanden ontving Nidos van diverse externe partijen vragen en signalen over de kwaliteit van de begeleiding van jongeren in opvanggezinnen. Op 16 maart 2025 volgde daarnaast een Zembla-uitzending over Nidos en de kwaliteit van de opvang waar Nidos voor verantwoordelijk is. Daarom heeft Nidos besloten tot het starten van een doorlichting van de eigen organisatie. Deze doorlichting heeft als doel een beeld te schetsen van de huidige situatie van jongeren in opvanggezinnen. Allereerst lag hierbij de prioriteit bij een directe opvolging van de zorgsignalen. Een landelijke momentopname van alle jongeren in opvanggezinnen was hierbij van belang. Daarom hebben jeugdbeschermers in de periode van 21 maart tot en met 9 april 2025 nagenoeg alle jongeren en opvanggezinnen bezocht en gesproken. Hierbij is een inschatting gemaakt van de fysieke leefomgeving van de jongeren, maar ook van de situatie ten aanzien van de jongeren en het opvanggezin. De publicatie van de uitkomst van dit interne onderzoek vindt in dezelfde periode plaats als de publicatie van dit inspectierapport. Nidos heeft een tussentijdse rapportage van haar intern onderzoek gepubliceerd⁷ op 13 mei 2025.

⁷ <https://www.nidos.nl/nieuws/tussenrapport-onderzoek-jongeren-in-opvanggezinnen>

2 Conclusie

In dit hoofdstuk geeft de inspectie een toelichting op de context waarbinnen Nidos haar werk doet en geeft zij haar analyse en conclusies weer. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven wat voor vervolgtoezicht passend is.

Context

Nidos opereert in een complexe omgeving binnen de Nederlandse asielketen. De druk op de opvangsystemen, de fluctuaties in aantallen asielzoekers en de maatschappelijke onrust met betrekking tot het asielbeleid maken het uitdagend om consistent goede zorg te bieden. Nidos is afhankelijk van deze trends en hervormingen, wat een impact heeft op haar werk. Nidos is als enige gecertificeerde instelling in Nederland belast met de voogdij over AMV's en is daarmee verantwoordelijk voor een doelgroep die uiterst kwetsbaar is. Het gaat om jongeren die zonder ouders en dus zonder wettelijk vertegenwoordiger naar Nederland zijn gekomen. Zij hebben vaak traumatische ervaringen en een onzeker toekomstperspectief. Zij hebben op basis van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind recht op bescherming, nabijheid en stabiliteit.

De inspectie vindt het essentieel dat Nidos zich als organisatie in kan blijven zetten om de begeleiding voor AMV's verder te verbeteren en te waarborgen, terwijl Nidos navigeert in een steeds veranderend beleid en omgeving.

De afgelopen jaren heeft Nidos te maken gehad met een grote toename van het aantal AMV's. Tussen 2021 en 2024 verdrievoudigde het aantal AMV's dat naar Nederland kwam en waar Nidos uitvoering gaf aan de voogdijmaatregelen, uitgesproken door de kinderrechters. De druk op opvangplekken liep op, terwijl het aanbod van gekwalificeerd personeel door de arbeidsmarkt problematiek achterbleef. Tegelijkertijd staat het thema migratie midden in het publieke en politieke debat. In deze context was en is het opereren van Nidos uitdagend. Het vraagt veel van Nidos haar medewerkers en het bestuur.

Nidos heeft de afgelopen jaren op verschillende momenten contact gezocht met de inspectie om haar op de hoogte te houden van de toenemende zorgen en uitdagingen die de hoge instroom, de complexiteit van de maatschappelijke werkelijkheid én het tekort aan opvangplekken voor deze AMV'ers met zich meebrengen. Daarbij benoemde Nidos ook de uitdagingen die zij daarin ervaart als organisatie.

Toch blijft Nidos binnen deze lastige omstandigheden wettelijk verantwoordelijk voor een kwalitatief verantwoorde uitvoering van de voogdijmaatregel, zoals vastgelegd in de Jeugdwet. De kwetsbaarheid van AMV's vereist juist in tijden van drukte en tekorten een extra scherpe blik op veiligheid, ontwikkelkansen en continuïteit van zorg.

Voor het lezen van dit rapport is het belangrijk deze context in gedachten te houden. De context speelt geen rol in de beoordeling van de normen, maar wel in de verwachting die de inspectie heeft over de mogelijkheden die Nidos heeft om te verbeteren.

Analyse

Tijdens het inspectiebezoek in april 2025, ziet de inspectie dat Nidos op acht van de twaalf getoetste normen (deels) voldoet en aan vier normen (grotendeels) niet voldoet.

Normen waar Nidos (grotendeels) niet aan voldoet

Het gaat om twee normen die als niet voldaan (rood) zijn beoordeeld en twee normen die als grotendeels niet voldaan (oranje) zijn aangemerkt. Deze normen raken aan de kernopdracht van Nidos als gecertificeerde instelling; het bieden van een veilige en ontwikkelingsgerichte begeleiding aan AMV's.

De inspectie geeft een nadere toelichting op deze vier specifieke normen.

Norm 1.5: De uitvoering van de voogdijmaatregel draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo fysiek mogelijke omgeving.

De inspectie constateert dat de begeleiding van AMV's sterk is gericht op het voorzien in praktische randvoorwaarden (zoals opvang, juridische procedures en toegang tot onderwijs), maar dat er onvoldoende aandacht is voor de bredere psychosociale ontwikkeling van de AMV's. In gesprekken door Nidos met AMV's worden thema's zoals seksualiteit of trauma nauwelijks structureel besproken. Dit komt deels omdat AMV's terughoudend zijn in het delen van deze informatie, maar ook door handelingsverlegenheid bij de jeugdbeschermers om deze thema's bespreekbaar te maken. Ook speelt een belangrijk uitgangspunt in de visie van Nidos die ervan uitgaat dat er niets mis is met de AMV, maar ze iets missen hierin ook een rol.

Hierdoor ontbreekt met grote regelmaat zicht op de 'binnenwereld' van AMV's, wat essentieel is voor hun gezonde ontwikkeling. De dossiers die de inspectie inzag bevestigen dit beeld. In dossiers ziet de inspectie nauwelijks concrete ontwikkeldoelen, informatie over psychisch welzijn en analyses van belemmeringen in de ontwikkeling vastgelegd.

Daarnaast komt naar voren dat het zicht op de kwaliteit van de opvang na plaatsing beperkt is. Hoewel de screening door Nidos voorafgaand aan plaatsing door de inspectie positief wordt beoordeeld, ontbreekt adequate begeleiding van- en zicht op het opvanggezin door de jeugdbeschermer als eenmaal een AMV'er daadwerkelijk geplaatst is in het opvanggezin. De begeleiding is na plaatsing vooral praktisch van aard en niet systematisch gericht op het monitoren van de veiligheid en ontwikkeling van de AMV. In de praktijk wordt onvoldoende aandacht besteed aan de begeleiding van opvanggezinnen. Dit vergroot het risico dat signalen van onveiligheid of disfunctioneren van opvangouders pas (te) laat bekend of helemaal niet bekend worden.

De situatie dat Nidos zowel de screening, monitoring en inhoudelijke begeleiding biedt aan de opvanggezinnen brengt een extra risico met zich mee. Nidos vervult hiermee een dubbele rol: Nidos is als enige gecertificeerde instelling voor AMV's niet alleen verantwoordelijk voor de uitvoering van de voogdijmaatregel, maar ook voor de opvang binnen de kleinschalige opvang en de opvanggezinnen.

Nidos is zowel opdrachtgever (die de voogdijmaatregel uitvoert en dus verantwoordelijk is voor veiligheid en de ontwikkeling van de AMV) als opdrachtnemer (die de opvanggezinnen werft, matcht en begeleidt). Deze dubbelrol kan ervoor zorgen dat er onvoldoende onafhankelijkheid bestaat. Zeker omdat bij de opvanggezinnen het begeleiden van de opvanggezinnen en de uitvoering van de voogdijmaatregelen voor de AMV'er in datzelfde opvanggezin door dezelfde jeugdbeschermer uitgevoerd wordt. De inspectie ziet hierin een risico van een situatie waarin de uitvoerder zijn eigen werk beoordeelt, met onvoldoende onafhankelijke tegenspraak en daarnaast vanuit de ene rol noodzaak om een plek voor de jeugdige te vinden, en in de andere rol dat ook snel te regelen.

Zeker na het onderzoek van de casus Vlaardingen⁸ waar dit nadrukkelijk aan de hand was, wil de inspectie dat er waarborgen zijn die ervoor zorgen dat er meerdere onafhankelijke professionals verantwoordelijk zijn. Het is echter van belang te benadrukken dat dit risico mogelijk ook een direct gevolg is van hoe het huidige stelstel is ingericht. Dit stelt dus grenzen aan wat Nidos zelfstandig binnen de huidige kaders kan oplossen. Tegelijkertijd maakt deze constatering het des te urgenter dat er binnen Nidos waarborgen worden ingericht om aan de slag te gaan met dit risico.

Norm 2.1: Jeugdbeschermers maken professionele afwegingen over de veiligheid van de AMV's en handelen op (signalen van) onveiligheid bij de uitvoering van de voogdij.

Een belangrijk punt van zorg betreft de manier waarop Nidos omgaat met het inschatten van veiligheid en het handelen op signalen van onveiligheid. In de praktijk blijkt dat jeugdbeschermers niet systematisch werken met risicotaxaties, waardoor signalen onvoldoende worden gewogen en opgevolgd. De beschikbare methodiek – Veerkracht Versterken van Vluchtelingenkinderen (VHV) – wordt niet volledig en eenduidig toegepast. Daardoor ontbreekt een gedeeld professioneel kader voor het analyseren van risico's en beschermende factoren.

De inspectie ziet in de dossiers dat risicotaxaties veelal ontbreken of slechts in beperkte mate zijn ingevuld. Waar risico's wel worden benoemd, wordt zelden duidelijk hoe deze zijn afgewogen en welke acties hieruit voortvloeien. Veiligheidsinschattingen zijn vaak impliciet en alleen terug te vinden in losse notities of via mondelinge toelichting – niet in heldere analyses of stappenplannen. Dit maakt het lastig om vast te stellen of en hoe veiligheid structureel wordt geborgd. Bovendien leidt dit ertoe dat zorgen laat worden gesignaleerd, vooral wanneer er geen meldingen van derden binnenkomen.

De aanpak blijkt daarmee vooral reactief. Jeugdbeschermers ondernemen pas actie als signalen van buitenaf worden ontvangen – bijvoorbeeld van een school, opvangouder of gemeente – maar nemen zelden zelf het initiatief om op vaste momenten risico's te evalueren of opnieuw te taxeren. Zeker bij AMV's, die vaak weinig vertrouwen hebben in instanties en zich terughoudend opstellen, is het essentieel dat de jeugdbeschermer zelf proactief optreedt. Juist dan kan voorkomen worden dat zorgsignalen onopgemerkt blijven.

Door deze manier van werken is de aanpak van veiligheid versnipperd, afhankelijk van individuele inschattingen en niet goed overdraagbaar.

⁸ [Hulpverlening aan 10-jarig pleegmeisje in Vlaardingen schoot ernstig tekort | Nieuwsbericht | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd](#)

Het inschatten van veiligheid en handelen bij onveiligheid vormt een kernonderdeel van het jeugdbeschermingswerk. Het feit dat deze norm bij Nidos op dit moment niet wordt gerealiseerd, vraagt om een herziening van de werkwijze. De inspectie verwacht dat Nidos op korte termijn werk maakt van het structureel invoeren van risicotaxaties, het zichtbaar toepassen van de VVV-methodiek en het verbeteren van de dossiervoering.

Norm 2.3: Jeugdbeschermers handelen planmatig en doelgericht

De inspectie ziet dat Nidos in de meeste gevallen binnen vijf werkdagen na de start van de voogdijmaatregel contact legt met de AMV's. Ook wordt er in alle gevallen een begeleidingsplan gemaakt waarmee invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om planmatig te werken. Deze basis is positief en belangrijk.

Tegelijkertijd constateert de inspectie dat veel dossiers summier zijn gevuld en het planmatig en doelgericht handelen in de praktijk beperkt zichtbaar is.

Het begeleidingsplan bevat doorgaans algemene doelen voor de uitvoering van de voogdijmaatregel, echter blijven deze vaak te algemeen geformuleerd en wordt niet zichtbaar hoe deze concreet zijn uitgewerkt in acties, termijnen of evaluaties. De inspectie ziet dat veel van het handelen van jeugdbeschermers gericht is op het regelen van praktische randvoorwaarden: inschrijving bij school, aanvragen van toeslagen en het regelen van (medische)zorg. Hoewel deze basisvoorzieningen cruciaal zijn, en de AMV's en opvangouders of mentoren van de opvanggroepen de jeugdbeschermers hier ook op bevragen, valt op dat er weinig aandacht is voor onderliggende ontwikkeldoelen, zoals bijvoorbeeld het verwerken van trauma's of het opbouwen van een steunend sociaal netwerk. Hierdoor blijven deze ontwikkelgebieden onderbelicht. Dossiers bevatten nauwelijks doelen op het gebied van het psychosociale welzijn en het netwerk van AMV's.

Evaluaties – voor zover aanwezig – richten zich veelal op of iets 'geregeld' is, niet op wat het effect hiervan is geweest op de jongere. Er is geen zichtbare koppeling tussen begeleidingsplannen en vervolgstappen. Hierdoor is het moeilijk na te gaan hoe de ontwikkeling van de AMV's verloopt. De inspectie vindt het zorgelijk dat het ontbreken van structurele risicotaxatie gepaard gaat met beperkte dossiervoering. Signalen worden onvoldoende vastgelegd, professionele afwegingen zijn niet navolgbaar en besluiten over bijvoorbeeld herplaatsing of het intensiveren van contact met jongeren worden zelden onderbouwd. Dit maakt onduidelijk hoe veiligheid wordt beoordeeld en welke interventies daaruit volgen.

Bovendien blijkt de inzet van de VVV-methodiek op dit vlak onder de maat. Hoewel de methodiek in theorie bruikbare handvatten biedt voor het duiden van risico's en het versterken van beschermende factoren, wordt er in de praktijk door jeugdbeschermers op eigen wijze invulling aan gegeven.

Norm 3.3: De bestuurder verbetert continu zijn prestatie en de resultaten van de jeugdbeschermers.

De inspectie ziet bij Nidos een bestuurder die zich bewust is van de maatschappelijke opdracht van de organisatie, openstaat voor reflectie en zich actief inzet voor verbetering. Naar aanleiding van de zorgen over de kwaliteit van zorg bij Nidos én de Zembla uitzending is Nidos een eigen onderzoek gestart. Dit laat zien dat de organisatie in beweging is en bereid is tot zelfonderzoek. Dat is van groot belang, zeker in het complexe domein waarin Nidos opereert.

Jeugdbeschermers in de regio Apeldoorn geven aan dat zij zich gehoord voelen door het bestuur, en dat er ruimte is voor dialoog en verbetering. Deze basis vormt een belangrijke randvoorwaarde voor duurzame kwaliteitsontwikkeling.

Gelijktijdig stelt de inspectie vast dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het borgen van samenwerking met ketenpartners op dit moment niet voldoende is ingevuld. De samenwerking met externe partijen – zoals gemeenten, onderwijs, gezondheidszorg en opvanglocaties – verloopt wisselend en is vaak afhankelijk van individuele relaties. Ketenpartners geven aan dat zij zich soms onvoldoende gekend of betrokken voelen en dat signalen over de veiligheid of ontwikkeling van jongeren niet altijd navolgbaar zijn voor hen.

De verantwoordelijkheid voor een goed functionerende keten ligt niet alleen bij de individuele professional, maar ook nadrukkelijk bij het bestuur, management en Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht houdt toezicht op de resultaten en spreekt zo nodig de bestuurder aan als hier tekortkomingen in zijn. Bestuurlijk sturen op ketensamenwerking betekent dat er duidelijke afspraken zijn over rollen, communicatie en informatie-uitwisseling en dat er op organisatieniveau structureel overleg en terugkoppeling plaatsvindt. De inspectie ziet dat dit de afgelopen tijd onvoldoende gelukt is.

Het ontbreken van deze regie vormt een risico voor het tijdig signaleren van onveiligheid of stagnatie in de ontwikkeling. De inspectie ziet dit als een punt waarop het bestuur van Nidos zijn rol krachtiger dient in te vullen.

Vertrouwen in verbeterkracht

Nidos heeft bij aankondiging van het toezicht in maart 2025 aan de inspectie laten weten dat zij het toezicht van de inspectie als kans ziet om, naast haar eigen interne inspanningen (zoals audits en een interne doorlichting) te werken aan verbetering van de kwaliteit van haar dienstverlening. Tevens toont Nidos mede hierdoor inzicht in probleembesef. Daarnaast is er sprake van een betrokken en zichtbare Raad van Toezicht. De inspectie ziet dat de Raad van Toezicht zich niet beperkt tot formeel toezicht, maar ook inhoudelijk betrokken is bij de kwaliteit van de uitvoering van de voorgedijmaatregelen.

Nidos geeft bij de inspectie aan dat zij de groeiende zorgen over de kwaliteit en zorg van de begeleiding van AMV waar Nidos de verantwoordelijkheid over heeft uitermate serieus neemt. De inspectie heeft vertrouwen in de mate waarin het bestuur zich open en toetsbaar opstelt en een leercultuur creëert. De bestuurder stelt plannen op en voert deze uit met als doel de kwaliteit te verbeteren. De inspectie vertrouwt erop dat Nidos naar aanleiding van het rapport verbeteringen binnen de eigen invloedssfeer doorvoert en expliciet aandacht besteedt aan implementatie en borging daarvan.

De bestuurder van Nidos heeft de inspectie in reactie op het conceptrapport laten weten dat zij binnen de regio Apeldoorn direct gestart zijn met het opstellen en uitvoeren van een integraal verbeterplan, waarin alle geconstateerde aandachtspunten worden meegenomen.

Daarnaast reflecteert Nidos landelijk op de bevindingen van de inspectie. Waar nodig worden bestaande maatregelen aangescherpt of verdiept.

Conclusie

Nidos vervult een unieke en belangrijke maatschappelijk taak in een complexe context. De organisatie toont inzet en betrokkenheid bij de begeleiding van de AMV's en biedt deze jongeren in de meeste gevallen respectvolle en praktische begeleiding. Binnen vijf werkdagen is er doorgaans contact met de jongere en er worden begeleidingsplannen opgesteld. De inspectie ziet daarnaast dat het bestuur zich reflectief opstelt en actief werkt aan verbetering.

Tegelijkertijd zijn er op meerdere normen tekortkomingen zichtbaar. Risicotaxaties en veiligheidsafwegingen worden onvoldoende systematisch toegepast, planmatig en doelgericht handelen is slechts beperkt zichtbaar in de praktijk en samenwerking met ketenpartners is onvoldoende geborgd. Dossiervoering schiet tekort in navolgbaarheid en methodieken zoals VVV worden niet consistent ingezet. Hierdoor ontstaat een situatie waarin begeleiding te veel leunt op individuele inzet en praktische uitvoering en onvoldoende gestuurd wordt vanuit inhoudelijke kwaliteit en structurele borging.

Vervolg

De inspectie ziet voldoende aanknopingspunten voor verbetering en heeft vertrouwen in dat Nidos deze kan realiseren. Wel wil de inspectie dit blijven volgen met een verbetertraject.

De inspectie verwacht dat Nidos de bovenstaande verbeterpunten vertaalt in een verbeterplan met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen, inclusief termijnen waarbinnen deze maatregelen geïmplementeerd zijn. Dit verbeterplan moet binnen tien weken na dagtekening van dit rapport aan de inspectie worden verzonden. Het plan wordt getoetst op volledigheid, ambitie en realisme.

Daarnaast verwacht de inspectie dat Nidos analyseert in hoeverre de genoemde normoverschrijdingen ook in andere regio's voorkomen. De inspectie verwacht, naast het hierboven genoemde verbeterplan ook een resultaatverslag over de uitkomsten van deze analyse. Indien uit de analyse blijkt dat er meerdere regio's zijn waar de normoverschrijdingen plaats vinden, verwacht de inspectie dat Nidos ook in deze regio's overgaat tot het nemen van verbetermaatregelen en de inspectie hierover informeert.

Op basis van het verbeterplan en de uitkomsten van de analyse bepaalt de inspectie het vervolgtoezicht.

Gedurende het verbetertraject kan de inspectie aan- of onaangekondigde bezoeken brengen aan locaties van Nidos en/of in gesprek gaan met het bestuur en de Raad van Toezicht om een beeld te vormen over de voortgang van de verbeteringen.

De inspectie verwacht dat Nidos haar gedurende het verbetertraject informeert over eventueel veranderende omstandigheden die invloed hebben op de kwaliteit en veiligheid van de AMV's.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het toezicht gepresenteerd, zoals de inspectie deze aantrof op het moment van toezicht. De inspectie geeft per norm aan wat haar oordeel is.

De inspectie beoordeelt de normen op een vierpuntschaal:

- *De aanbieder voldoet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm alleen positieve punten.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels aan de norm. De inspectie constateert op deze norm veelal positieve punten, verbetering is op punten mogelijk.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm overwegend negatieve punten, verbetering is noodzakelijk.*
- *De aanbieder voldoet niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm nauwelijks tot geen positieve punten, verbetering is zeer noodzakelijk.*
- *De inspectie heeft deze norm niet beoordeeld.*

Thema: Screening en Matching van opvanggezinnen

In dit thema kijkt de inspectie naar hoe Nidos de screening en Matching van opvanggezinnen vorm geeft. In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Screening

Matching

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm A		Oordeel
	Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG)-werkers screenen elk opvanggezin zorgvuldig.	

De inspectie concludeert dat de screening van opvanggezinnen zorgvuldig verloopt, maar ziet wel mogelijkheden voor verbetering als het gaat om de methode van screening.

Poolgezinnen

Binnen Nidos is de afdeling Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG) verantwoordelijk voor de werving, screening en matching van de opvanggezinnen van Nidos. De OWG-werkers vertellen dat de potentiële opvanggezinnen aan de screeningsvoorwaarden van Nidos moeten voldoen. Als een gezin zich aanmeldt gaan OWG-werkers langs voor een kennismakingsgesprek. In dit kennismakingsgesprek staat informatie-uitwisseling centraal. De OWG-werkers vertellen dat het van daaruit lang niet altijd tot een screening komt. Potentiële opvangouders hebben niet altijd een realistisch beeld wat er bij de opvang van een AMV'er komt kijken en wat de taak van opvangouder allemaal behelst.

Na een positief kennismakingsgesprek volgt een screening. Deze bestaat vaak uit twee tot drie gesprekken van anderhalf tot twee uur, vertellen de OWG-werkers de inspectie. Deze gesprekken gaan over de gezinsgeschiedenis, opvoeding, risico's en over thema's zoals seksualiteit en (huis)regels. Als de screening positief is verlopen wordt er door de OWG-werkers een rapportage gemaakt. Deze wordt vervolgens door de praktijkbegeleider gelezen en geaccordeerd. Vaak gaat dat gepaard met coaching van de OWG-werker door de praktijkbegeleider over wat er nog verbeterd moet worden, vertellen de praktijkbegeleiders. Soms betekent dit dat er opnieuw een bezoek wordt afgelegd bij het gezin, vertellen de OWG-werkers, om extra informatie op te halen.

De OWG-werkers vertellen dat zij tijdens de screening van opvanggezinnen aandacht besteden aan verschillende ingewikkelde thema's waaronder seksualiteit. Dit leest de inspectie ook terug in de screeningsverslagen tijdens de dossiercheck van de opvangouders. De OWG-werkers vertellen dat zij, om goed aan te sluiten bij het gezin, vaak de woorden voor seksualiteit gebruiken die de gezinnen gebruiken. Tegelijkertijd wordt het gesprek ook direct gebruikt om uitleg te geven over Nederlandse gebruiken aan de opvangouders. Een OWG-werker vertelt dat zij ook vaak uitlegt dat praten over seksualiteit geen taboe is binnen Nidos en Nederland, dat dit gaat om professionaliteit.

Wanneer het screeningsrapport is geaccordeerd volgt een aanvraag voor een Verklaring van Geen Bezwaar (VGB) bij de Raad voor de Kinderbescherming. De aanvraag VGB en de controle op referenten is onderdeel van het proces screenen. Het duurt op het moment van toezicht gemiddeld twee tot drie weken tot de VGB wordt afgegeven. In de periode van de grote toestroom van AMV's in 2023 en 2024 was de periode tussen de aanvraag en het verkrijgen van de VGB veel langer, zeggen de praktijkbegeleiders. De manager OWG vertelt dat hij toen over doorlooptijden in gesprek is gegaan met de Raad voor de Kinderbescherming. Wanneer de VGB is afgegeven worden referenten nagebeld. De referenten zijn bijvoorbeeld de huisarts, leerkrachten van eigen kinderen van de potentiële opvanggezinnen of de begeleider vanuit vluchtelingenwerk.

Screeningsvoorwaarden opvanggezinnen van Nidos

Opvanggezinnen moeten de AMV's minimaal het volgende bieden:

- veiligheid en geborgenheid;
- adequate verzorging en opvoeding;
- ervoor openstaan dat jongeren contact met eigen familie/of eigen cultuur hebben en bij voorkeur hierin faciliteren of participeren
- stimulering in de persoonlijke ontwikkeling.

Daarnaast:

- moeten ze om kunnen gaan met een onzeker Verblijfs-perspectief: integratie of terugkeer;
 - moeten alle gezinsleden achter de plaatsing staan;
 - moet de leefsituatie stabiel zijn;
 - is samenwerking met Nidos een vereiste;
 - mag een opvangouder geen zeden- of geweldsdelict hebben begaan;
- moeten opvangouders lichamelijk en geestelijk gezond genoeg zijn om een kind op te kunnen vangen

In alle dossiers van de poolgezinnen trof de inspectie een VGB aan en waren referenten gesproken.

Alle medewerkers zeggen dat een plaatsing van een AMV'er niet mogelijk is als het screeningsproces voor een poolgezin niet afgerond is. In het screeningsproces worden de OWG-werkers altijd ondersteund door een praktijkbegeleider die met hen meekijkt. Pas als de praktijkbegeleider inhoudelijk akkoord is worden de AMV's door Nidos geplaatst. In de dossiers was zichtbaar dat de praktijkbegeleiders de screeningsdossiers hadden geaccordeerd.

Netwerkgezinnen

De bestuurder vertelt dat er altijd sprake is geweest van netwerkgezinnen, maar dat er ten tijde van de verhoogde instroom in 2023 en 2024 veel verzoeken kwamen vanuit het COA om AMV's te plaatsen bij netwerkgezinnen. Ondanks dat er is bij alle gezinnen een veiligheidscheck gedaan is, blijkt het later toch dat er soms veiligheidsissues spelen in een bepaald gezin waardoor het niet veilig is voor de AMV'er. De bestuurder geeft aan dat het ook niet niets is om zomaar iemand extra op te vangen binnen een gezin. De bestuurder vertelt de inspectie dat in dit soort gevallen altijd door Nidos geacteerd en gehandeld wordt. De context is echter wel lastig. De afweging was ten tijde van de enorme instroom in een aantal gevallen een keuze tussen twee kwaden, soms geen bed (dus verblijf in Ter Apel op de grond) of een bed in een netwerkgezin waarvan Nidos nog niet alles wist. Mede hierdoor zijn er in 2023 en 2024 veel verhuizingen geweest voor AMV's.

De OWG-werkers vertellen dat het proces van screening bij netwerkgezinnen anders verloopt dan bij de poolgezinnen, er vindt namelijk een veiligheidscheck binnen drie dagen plaats bij het netwerkgezin. Deze check wordt door de OWG-werker of de jeugdbeschermer uitgevoerd. Dit heeft de inspectie ook teruggezien in de gezinsdossiers. De OWG-werkers vertellen dat de norm van drie dagen op het moment van toezicht lukt. Tijdens de veiligheidscheck kijken de OWG-werkers naar de geschiktheid van de woning, de beschikbaarheid van de opvangouders en de motivatie van opvangouders. Daarnaast wordt onder andere gekeken naar de gezondheid van opvangouders en de band tussen het potentiële opvanggezin en de AMV'er. Thema's als opvoeding, uithuwelijking, verslaving en justitie worden besproken, vertellen de OWG-werkers.

Wanneer de veiligheidscheck positief is beoordeeld wordt een screeningsverzoek gemaakt door de jeugdbeschermer. Vervolgens wordt het screeningstraject doorlopen door de OWG-medewerker. Tijdens het screeningproces volgt ook hier een aanvraag voor een VGB bij de Raad voor de Kinderbescherming. Onderdeel van het onderzoek voor de VGB is een controle van de opgegeven leden van het opvanggezin en adres met de registratie in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens.

In alle dossiers van de netwerkgezinnen trof de inspectie een VGB aan en had de praktijkbegeleider de stukken geaccordeerd.

Alle opvangouders vertellen dat er voor de aanvang van de plaatsing iemand van Nidos langs is geweest die gekeken heeft naar de woonruimte. Een opvangouder vertelt dat er naast het bekijken van de woning ook gesproken is over opvoeding, seksualiteit en andere onderwerpen.

Ook zijn de ID en bankgegevens gecheckt. Een andere opvangouder heeft zijn legitimatie getoond aan Nidos. Diegene weet niet of Nidos hier een foto van heeft gemaakt of de gegevens ergens heeft gecontroleerd.

Werving

De manager OWG vertelt dat de werving anders is vormgeven dan in voorgaande jaren. Eerst gebeurde dit decentraal maar sinds 2024 is er capaciteit vrijgemaakt om dit op een centrale manier vorm te geven. De centralisatie had als doel de zichtbaarheid van het werken met opvanggezinnen te vergroten. Omdat er meer bekendheid over het werken met opvanggezinnen kwam, zijn er veel meer nieuwe gezinnen geworven.

De OWG-medewerkers vertellen de inspectie dat er over het algemeen meer opvanggezinnen geweigerd dan aangenomen worden. De reden voor afwijzing is bijvoorbeeld dat mensen in schuldsanering zitten of gezondheidsklachten die de opvangouders belemmeren om een AMV'er op te vangen.

Bij netwerkgezinnen ligt dit soms iets meer ingewikkeld. Nidos wil een netwerk met een hechte band niet uit elkaar halen; de AMV's zijn immers al veel van hun eigen sociale netwerk verloren door te moeten vluchten. Nidos kijkt in dit soort gevallen naar mogelijkheden om het netwerk te ondersteunen zodat de AMV'er toch bij het netwerk kan verblijven en zich hier verder kan ontwikkelen.

"Ik had laatst een netwerkplaatsing bij een oma. Zij kon de AMV'er niet helpen met huiswerk e.d. In plaats van het netwerkgezin af te wijzen, zijn we op zoek gegaan naar iemand in het netwerk die juist met het huiswerk kon helpen. Dat bleek te lukken met de buurman van oma. Daardoor heeft de netwerkplaatsing wel doorgang kunnen krijgen."

OWG-werker

De regiomanagers en gedragswetenschappers vertellen dat het werken met de opvanggezinnen een goede manier is om AMV's die in Nederland mogen blijven op te vangen in een zo huiselijk mogelijke omgeving. Wel denken zij dat de screeningsmethode aan verbetering toe is met onder andere beter navolgbare en meetbare taxaties. Hierdoor kan beter onderbouwd worden waarom het ene opvanggezin wel geschikt is en het andere niet. Zij geven aan dat er voor OWG nog geen vastgestelde richtlijnen zijn terwijl dit in de reguliere pleegzorg wel het geval is. De manager OWG vertelt dat hij specifiek voor OWG een kwaliteitsadviseur heeft aangetrokken om een kwaliteitsimpuls aan het werken met opvanggezinnen te geven.

In de documenten van Nidos leest de inspectie dat er o.a. bij een 'life event', en bij andere bijzondere momenten bijvoorbeeld wanneer een netwerkgezin poolgezin wil worden, een nieuw gezinslid bij het gezin komt wonen (bijvoorbeeld een nieuwe partner) of wanneer een opvanggezin (pool of netwerk) meer dan twee jaar heeft 'leeggestaan' ervoor wordt gekozen om een aanvullende screening te laten plaatsvinden. Daarnaast kan een jeugdbeschermer om een aanvullende screening verzoeken als de jeugdbeschermer hier een reden voor ziet.

In geen enkel dossier is een herscreening gezien. Ook in de gesprekken met medewerkers, managers, gedragswetenschappers en opvangouders is geen herscreening door hen benoemd.

Aandachtspunt:

- Reflecteer of de herscreening wordt uitgevoerd zoals dit is vastgelegd in de eigen werkprocessen. Neem eventuele verbetermaatregelen als dit niet zo is.

Norm B		Oordeel
	OWG-werkers en jeugdbeschermers zorgen voor een goede matching tussen de AMV'er en het opvanggezin.	

De matching van AMV's met de opvanggezinnen verloopt zorgvuldig, concludeert de inspectie. Zij ziet wel mogelijkheden voor verbetering.

Startinformatie

De OWG-werkers vertellen dat er bij aankomst in Ter Apel weinig informatie bekend is over de AMV's zelf voor het matchingsproces. Er wordt in Ter Apel niet individueel gesproken door de OWG-werkers met AMV's voor de matching. De matching vindt plaats op basis van leeftijd, afkomst, taal, cultuur en de regio van het land. Als eerste kijken de OWG-werkers naar mogelijkheden voor plaatsing in de eigen opvanggezinnen binnen de regio. Lukt dit niet dan bespreken de werkers dit in het basisteam. Vervolgens wordt er gezocht in het OWG rayon en daarna landelijk. De OWG-werkers geven aan dat zij blijven kijken naar de beste match voor de betreffende AMV'er. De OWG-werkers vertellen dat wanneer de AMV's in Ter Apel zijn, de OWG-werkers beslissen over de matching. Als jongeren vanuit een POA, een ander OWG-gezin, KWE of KWG in een OWG-gezin worden geplaatst vindt een match en warme overdracht plaats met de informatie die vanuit het dossier voorhanden is.

De inspectie leest in de beleidsdocumenten van Nidos dat de OWG-werkers hiermee werken volgens de beschreven werkwijze rond matching.

De opvangouders vertellen dat zij de matchingsprocedure als prettig hebben ervaren. Een opvangouder vertelt dat er bij de matching door Nidos ook wordt gekeken naar of de andere kinderen die reeds al woonachtig zijn binnen het gezin bij elkaar passen. Ook vertellen de opvangouders dat er regelmatig voortgangsgesprekken plaatsvinden met de betrokken jeugdbeschermers.

Kennismaken

Als een AMV'er vanuit een COA locatie in een (reeds gescreend) opvanggezin wordt geplaatst is er de meeste gevallen sprake van een warme overdracht, vertellen de OWG-werkers en de jeugdbeschermers. De jeugdbeschermers gaan met de AMV'er mee naar het gezin om kennis te maken en te bekijken of de plek passend is voor de AMV.

De OWG-werkers vertellen dat een kennismaking tussen AMV'er en het opvanggezin vaak gebeurt als de AMV'er nog op een COA locatie verblijft. Er is dan meer tijd omdat de AMV'er al een verblijfsplek heeft. De matching wordt, om dezelfde reden, dan ook vaak besproken in een multidisciplinair overleg. Hier zitten de betrokken jeugdbeschermer bij, een gedragswetenschapper, de OWG-werker, een praktijkbegeleider, de regiomanager en soms de juridische afdeling in verband met de aanvraag van de verblijfsvergunning. Een jeugdbeschermer vertelt dat hij een meisje begeleidde dat op de COA locatie niet op haar plek zat. Zij had moeite met voornamelijk de mannelijke begeleiding op het COA. De jeugdbeschermer is samen met de OWG-werker op zoek gegaan naar een passend opvanggezin. Vervolgens is de jeugdbeschermer naar het opvanggezin gegaan voor een kennismakingsgesprek met de AMV'er.

Contact met het opvanggezin

De OWG-werkers vertellen dat na een of twee dagen na de plaatsing van een AMV'er er altijd contact is met het opvanggezin. De jeugdbeschermers vertellen dat de startgesprekken met de AMV'er en de opvangouder(s) binnen de afgesproken termijn van drie weken plaatsvinden. Dit gesprek is gericht op de samenwerking tussen de driehoek AMV'er, jeugdbeschermer en opvangouder. De OWG-werker sluit niet altijd aan, vertellen de jeugdbeschermers. Na zes weken volgt er een evaluatie bij het gezin in aanwezigheid met de OWG-werker. Soms is daar de jeugdbeschermer ook bij aanwezig, vertellen de OWG-werkers. De laatste tijd is er genoeg ruimte om de evaluaties op tijd uit te voeren, vertellen de jeugdbeschermers.

De praktijkbegeleiders vertellen dat de OWG-werkers jaarlijkse monitoringsgesprekken voeren met poolopvanggezinnen en netwerkopvanggezinnen met aandacht. Ook zijn de OWG-werkers aanwezig bij de eindevaluatie wanneer een AMV'er bij een opvanggezin weggaat. De inspectie heeft in alle gezinsdossiers deze evaluaties teruggezien passend bij de duur van het opvanggezin.

De praktijkbegeleiders vertellen dat er twee keer per jaar in de regio een caseload bespreking is met alle jeugdbeschermers in een regio waar de OWG-werkers bij aanwezig zijn. De OWG-werkers horen dan hoe het gaat en eventuele signalen over de opvanggezinnen. Buiten dit halfjaarlijks overleg zoeken de jeugdbeschermers zelf actief de OWG-werkers op als er iets speelt bij een opvanggezin, vertellen de OWG-werkers. De manager OWG vertelt dat de OWG-werker van een bepaalde regio, ook meedraait in de overleggen van dat regioteam, juist om elkaar te versterken en om goed op de hoogte te zijn van actualiteiten.

Overdracht naar de jeugdbeschermer

De aandachtspunten over het gezin die uit de matching of vanuit de screening komen staan op het matchingsformulier en het screeningsverslag vermeld, vertellen de praktijkbegeleiders. De screeningsverslagen en matchingsformulieren worden opgeslagen in het gezinsdossier en mogen niet in de AMV dossiers worden opgenomen vanuit de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). In alle gezinsdossiers zag de inspectie deze screeningsverslagen en matchingsformulieren opgeslagen. De OWG-werkers vertellen dat eventuele aandachtspunten per mail worden doorgegeven aan de betrokken jeugdbeschermer. Er wordt door niemand binnen de organisatie gemonitord of het opsturen van deze belangrijke informatie naar de jeugdbeschermer ook daadwerkelijk gebeurt.

De praktijkbegeleiders vertellen de inspectie dat zij ervan uitgaan dat indien er een wisseling van jeugdbeschermers plaatsvindt, de informatie vanuit de screening en matching via een warme overdracht aan de nieuwe jeugdbeschermers wordt overgedragen.

Nidos geeft in haar reactie op het conceptrapport aan dat zij naast de informatie-uitwisseling per mail ook de voorkeur heeft dat medewerkers de informatie mondeling overdragen.

Na de zes-weken evaluatie gaan de OWG-werkers naar de achtergrond, vertellen zij. De jeugdbeschermers is dan het meest zichtbaar voor het opvanggezin. De begeleiding van de AMV'er als deze is geplaatst vindt plaats door de jeugdbeschermers.

In reactie op het conceptrapport geeft Nidos hierbij aan dat de OWG-werkers nog wel betrokken zijn bij jaarlijkse evaluaties met poolgezinnen en netwerkgezinnen met aandacht en zorg.

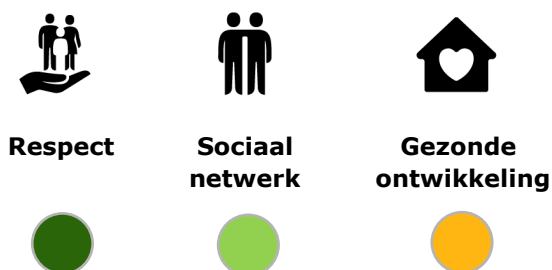
Daarnaast worden de gezinnen periodiek besproken in een 'casegesprek' met de OWG-werker en jeugdbeschermers. Hiervan wordt een verslag gemaakt. Aandachtspunten voortkomend uit deze evaluatie worden bij voorkeur mondeling besproken met de jeugdbeschermers.

Aandachtspunt:

- De inspectie vraagt Nidos de werkwijze aan te passen zodanig dat de aandachtspunten vanuit de screening en matching onder de aandacht van de jeugdbeschermers zijn.

Thema 1: Uitvoering Voogdijmaatregelen

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de jeugdbescherming gericht is op de ontwikkeling van de AMV's. In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 1.3		Oordeel
	Bij de uitvoering van de voogdijmaatregel wordt de AMV'er met respect behandeld en ervaart begrip en vertrouwen.	

De inspectie concludeert dat de AMV's met respect behandeld worden door de jeugdbeschermers van Nidos en ervaren begrip en vertrouwen.

De jeugdbeschermers vertellen dat zij maandelijks contact met de AMV's hebben. In de meeste gevallen meerdere keren per maand. De inspectie leest dit ook terug in de dossiers van de AMV's. Ook de meeste AMV's vertellen dat zij hun jeugdbeschermers minimaal één maar soms meerdere keren per maand zien. De afspraken vinden op diverse locaties plaats, zowel op school, thuis in het opvanggezin als soms onderweg naar een gezamenlijke afspraak toe. Enkele AMV's vertellen dat ze de betrokken jeugdbeschermers minder vaak zien, een keer per half jaar. Soms spreekt de jeugdbeschermers ook met de AMV'er en de opvangouder samen. AMV's voelen zich begrepen en/of gehoord door de jeugdbeschermers. Zij geven tegelijkertijd aan dat ze niet altijd tevreden zijn over wat de jeugdbeschermers werkelijk voor ze doet. Zo vertelt een AMV'er dat hij verwacht dat de jeugdbeschermers invloed heeft op zijn asielpcedure.

De AMV's vertellen dat er contact is tussen de opvangouders en de jeugdbeschermers, maar dat zij niet altijd weten wat er in dat contact wordt besproken. De AMV's vinden dat hun jeugdbeschermers hun respectvol behandelt. Een opvangouder vertelt dat de jeugdbeschermers maandelijks langs komt in het gezin en dat de jeugdbeschermers de AMV'er daarnaast ook nog op school ziet. De jeugdbeschermers maken op een passende manier contact met de AMV's geeft een opvangouder aan, zoals de jeugdbeschermers die even komt om te gamen met de AMV'er. Ook de opvangouders ervaren dat zij met respect worden behandeld door de jeugdbeschermers.

De jeugdbeschermers merken sinds de caseload verlaging, een paar maanden geleden, dat dit hen meer ruimte geeft zodat zij meer tijd in de AMV's kunnen investeren.

Een jeugdbeschermer vertelt dat zij nu beter kan investeren in een goede kennismaking om een vertrouwensband op te bouwen met de AMV's. De regiomanager vertelt dat zij erop sturen dat de jeugdbeschermers zich focussen op hun contactmomenten met de oproep: "ken je pupil".

Nidos verwacht van haar jeugdbeschermers dat, zoals de methodiek voorschrijft, cultuursensitief handelen en dat zij dit cultuursensitief handelen toepassen in de begeleiding. De inzet van een intercultureel mediator (ICM) kan daarbij helpen, bijvoorbeeld om de handels-en denkwijze van de jongeren of opvangouders nog beter te begrijpen en 'in aansluiting' te begeleiden, maar ook om een brug te kunnen slaan naar de omgeving van het kind of het gezin.. De regiomanager vertelt dat ICM'ers een belangrijke brug vormen tussen de uitvoering van de voogdijmaatregel en de culturele uitdagingen van het werkveld. Een ICM'er vertelt dat hij vooral vanuit een cultuursensitief perspectief luistert naar de AMV's. Hoe beter hij luistert naar een AMV'er, hoe meer vertrouwen hij krijgt, vervolgt hij. De jeugdbeschermers duiden de samenwerking met een ICM'er als positief en de inzet leidt vaak tot verbetering van de situatie. Een jeugdbeschermer vertelt dat een ICM'er soms wordt ingezet om duidelijk te maken waarom de regels hier in Nederland anders zijn dan in het land van herkomst. De ICM'er vertelt dat hij nog meer zou willen bieden aan (opvang)ouders, bijvoorbeeld door vaker uit te leggen wat Nidos doet.

Wanneer er cultuur gerelateerde moeilijkheden zijn bij de uitvoering van de voogdijmaatregel wordt er door de jeugdbeschermers gebruikgemaakt van een intercultureel mediator (ICM) van Nidos. De regiomanager vertellen dat ICM'ers een belangrijke brug vormen tussen de uitvoering van de voogdijmaatregel en de culturele uitdagingen van het werkveld. Een ICM'er vertelt dat hij vooral vanuit een cultuursensitief perspectief luistert naar de AMV's. Hoe beter hij luistert naar een AMV'er, hoe meer vertrouwen hij krijgt, vervolgt hij. De jeugdbeschermers duiden de samenwerking met een ICM'er als positief en de inzet leidt vaak tot verbetering van de situatie. Een jeugdbeschermer vertelt dat een ICM'er soms wordt ingezet om duidelijk te maken waarom de regels hier in Nederland anders zijn dan in het land van herkomst. De ICM'er vertelt dat hij nog meer zou willen bieden aan (opvang)ouders, bijvoorbeeld door vaker uit te leggen wat Nidos doet.

Norm 1.4		Oordeel
	Bij de uitvoering van de voogdijmaatregel wordt de AMV'er ondersteund om het sociale netwerk in stand te houden of uit te breiden.	

De inspectie constateert dat de jeugdbeschermers van Nidos aandacht hebben voor het sociale netwerk van de AMV's. Om dit netwerk uit te breiden ziet de inspectie verbetermogelijkheden.

Contact met ouders

De bestuurder geeft aan dat hij verwacht dat de jeugdbeschermers contact houden met het netwerk om de AMV'er heen. Ook is de verwachting dat de jeugdbeschermer daar waar nodig afstemt met de biologische ouders.

In de dossiers leest de inspectie dat het familienetwerk in kaart is gebracht. In slechts een van de zeventien dossiers trof de inspectie informatie aan over contact tussen de jeugdbeschermer en de biologische ouders. Enkele AMV's vertellen dat zij liever niet hebben dat hun jeugdbeschermer met hun familie en/of ouders belt. Dit gebeurt dan ook niet volgens hen. Een AMV'er geeft aan dat de jeugdbeschermer contact heeft met ouders. De opvangouders vertellen dat zij regelmatig contact hebben met de ouders van de AMV's. Zij vertellen dat zij dit zelf organiseren en Nidos hierbij niet betrokken is. Een opvangouder vertelt dat het contact met de ouders helpend is; ouders zeggen de AMV's dat ze naar de opvangouder moeten luisteren.

Nidos geeft in reactie op het conceptrapport aan dat zij altijd proberen contact met de ouders/familie op te nemen. In Ter Apel is dit één van de eerste stappen die jeugdbeschermer bespreekt met de jongeren. Helaas is dit niet altijd een mogelijkheid. Waar het wel mogelijk is, versterkt het samenwerken met de familie de begeleiding. Daarnaast speelt de familie een belangrijke rol in asiel of eventuele terugkeer. Een belangrijk gegeven hierin dat het kind de regie houdt over het contact, ook omdat sommige onderwerpen kunnen leiden tot gezichtsverlies. De vertrouwensband tussen de jongeren de jeugdbeschermer is hierbij essentieel.

Contact met vrienden

In geen van de dossiers is informatie over het informele netwerk rond de AMV's onder het kopje netwerk of in de netwerktekening opgenomen. Ook zijn er geen contactgegevens opgenomen in de dossiers opgenomen van het informele netwerk. Dat er sprake is van een informeel netwerk is wel zichtbaar in het contactjournaal (bijvoorbeeld vrienden of een oom en tante waar de AMV'er ondertussen meer mee omgaat).

De jeugdbeschermers vertellen dat zij de mentoren van de kleinschalige opvang of de opvangouders inzetten om het netwerk van jongeren in kaart te brengen. Voor de jeugdbeschermers is het soms lastig om een beeld te krijgen van het informele netwerk. Met de tijd wordt het netwerk duidelijker. Jeugdbeschermers en begeleiders van de bezochte opvanglocaties vertellen dat enkele AMV's al een netwerk in Nederland hebben, waar ze op verlof naar kunnen gaan.

"Wij houden ons niet zo bezig met vriendschappen, die wisselen nogal snel namelijk, dus die registreer ik niet".
Jeugdbeschermer

De AMV's geven in gesprekken met de inspectie aan dat de jeugdbeschermer niet spreekt met hun vrienden. Sommige AMV's geven wel aan dat de jeugdbeschermer weet met wie ze omgaan. AMV's geven aan dat hun jeugdbeschermer niet alles van hen hoeft te weten, zij bepalen zelf wat ze wel en niet met de jeugdbeschermer willen bespreken. Het lukt de jeugdbeschermer daarom maar beperkt om zicht te krijgen op het informele netwerk van de AMV's.

In sommige gevallen lukt het de jeugdbeschermer wel om meer inzicht te krijgen en de jeugdbeschermer ziet dan dat dit helpend kan zijn voor de AMV's. Een jeugdbeschermer geeft een voorbeeld van een AMV'er die durfde te zeggen dat ze geen vrienden had. Dat bleek uiteindelijk uit een gesprek met school. Daarna probeerde de jeugdbeschermer samen met de AMV'er op een andere manier het netwerk te verbreden, bijvoorbeeld door samen naar locaties te gaan waar meer jongeren zijn met eenzelfde achtergrond als de AMV'er.

De opvangouders geven een wisselend beeld aan de inspectie over hoe de jeugdbeschermers zicht hebben op het sociale netwerk van de AMV's. Zo geeft een opvangouder aan dat de jeugdbeschermers het sociale netwerk van de AMV's kent. Een andere opvangouder zegt juist dat de jeugdbeschermers het versterken van het sociale netwerk niet stimuleert. Alle opvangouders geven aan dat de jeugdbeschermers wel geïnteresseerd zijn in het welbevinden van de AMV's.

De gemeente Apeldoorn, ISK en een zorgaanbieder in deze regio geven aan dat Nidos geen zicht heeft op de vrienden en sociale contacten van de AMV's. Naar hun idee ligt er te veel verantwoordelijkheid bij opvanggezinnen en de mentoren op de groepen als het gaat om het zicht houden op de vrienden en de sociale contacten van de AMV. Daarnaast vraagt ISK zich af of de jeugdbeschermers wel genoeg individuele aandacht voor de jongeren kunnen hebben om ook te werken aan het écht leren kennen van de AMV'er en ook in te zetten op toekomstgerichte doelen zoals het ontwikkelen van een gezond sociaal netwerk en het ontwikkelen van talenten en toekomstperspectief.

Aandachtspunten:

- Het vriendennetwerk is een belangrijke factor als bron voor informatie voor de jeugdbeschermers over hoe het met de AMV's gaat. Deze bron wordt nu niet tot nauwelijks benut. De inspectie ziet verbetermogelijkheden voor Nidos om dit netwerk pro-actiever en vaker te benutten.
- De inspectie signaleert verschillen tussen de verwachtingen van Nidos en externe partijen zoals ISK, politie en gemeente over de rol die de jeugdbescherming heeft met betrekking tot het netwerk van AMV's. De inspectie vraagt Nidos hierop te reflecteren en vervolgens in- en extern te communiceren wat het standpunt is.

Norm 1.5		Oordeel
	De uitvoering van de voogdijmaatregel draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een fysiek veilige en zo thuis mogelijke omgeving.	

De jeugdbeschermers van Nidos dragen bij aan de fysiek veilige omgeving, onderwijs en vrije tijd van de AMV's. De inspectie vindt dat verbetering noodzakelijk is rond de gezonde ontwikkeling en het zicht op de kwaliteit van de opvang.

Fysiek veilige omgeving

AMV's vertellen aan de inspectie dat de jeugdbeschermers weten hoe het thuis bij hen gaat, er vinden regelmatig huisbezoeken plaats. Enkele AMV's vertellen dat hun jeugdbeschermers ook hun eigen kamer bezoekt.

De inspectie hoort in de gesprekken met AMV's, begeleiders, opvangouders en jeugdbeschermers dat er regels zijn. De jeugdbeschermers bespreken de regels en consequenties van overtreden (zoals straffen) in het opvanggezin niet, vertelt een opvangouder. De opvangouder bepaalt dit zelf.

Een andere opvangouder vertelt dat er wel huisregels zijn zoals niet hele dag op de telefoon, huiswerk maken, rond 22.00 uur thuis zijn. Hij heeft hierover niet gesproken met de jeugdbeschermer.

De medewerker van de gemeente Apeldoorn die de inspectie sprak, vertelt dat AMV's niet goed kunnen omgaan met autoriteit en weinig begrensd worden. Deze AMV's lijken soms de overhand te hebben op de begeleiders of de opvangouders. De gemeente trekt deze conclusie vanuit de signalen die zij krijgt onder andere van de politie. Zij zijn hierover in gesprek met Nidos. Daarnaast vertelt de gemeente Apeldoorn dat zij zien dat er veel AMV's bij elkaar wonen in kleine woningen. Uit de vragenlijst blijkt dat er in de regio Apeldoorn acht opvanggezinnen zijn die plek bieden aan drie tot en met zeven AMV's.

In reactie op het conceptrapport geeft Nidos aan dat er op dit moment in de regio Apeldoorn, geen gezin is waarbij er zeven jongeren geplaatst zijn.

Vrije tijd

De AMV's vertellen dat de jeugdbeschermers hen ondersteunen in het organiseren van sporten. Een aantal AMV's geven aan dat het wel lang duurde voordat zij konden starten met sporten (zoals zwemles, voetbal of kickboksen). Het is dan voor de AMV's onduidelijk of de jeugdbeschermer actie onderneemt en hoe lang ze nog moeten wachten. Ze voelen zich hier niet altijd goed over geïnformeerd. De bestuurder van Nidos geeft aan AMV's in de praktijk helaas vaak lang wachten om te sporten omdat ze hiervoor moeten staan ingeschreven bij de gemeente en er wachtlijsten zijn bij de sportclubs. De OWG-werker vertelt dat Nidos zwemles verplicht stelt voor de AMV's. Een opvangouder vertelt dat een AMV'er naast school en zwemles ook een bijbaan heeft.

Gezonde ontwikkeling

De AMV's vertellen dat jeugdbeschermers niet alles van hen weten en dus ook niet altijd weet hoe ze zich voelen. De jeugdbeschermers vragen wel of de AMV's zich veilig voelen op de plek waar ze wonen. Een AMV'er vertelt dat hij naar aanleiding van het delen van stress over het welzijn van zijn familie bevraagd is door de jeugdbeschermer over het omgaan met stress heeft en hierop is 'kickboksen' ingezet.

Andere AMV's zeggen dat er niet concreet wordt doorgevraagd door de jeugdbeschermers over verschillende thema's zoals seksualiteit, trauma, huiselijk geweld, dwang en angsten. Een opvangouder vertelt dat er niet over seksualiteit wordt gesproken omdat dit niet passend is in de cultuur. In de dossiers wordt voor de inspectie niet duidelijk hoe er aan thema's zoals seksualiteit, trauma, huiselijk geweld, dwang en angsten aandacht wordt besteed door de jeugdbeschermer.

ISK vertelt aan de inspectie dat zij meerdere malen zorgen heeft geuit aan Nidos over de kwaliteit van de opvanggezinnen van Nidos. Dit betreft vooral zorgen om het pedagogisch klimaat en de achterliggende motivatie van de opvangouders om jongeren op te vangen. Zo hoort ISK regelmatig dat er veel meer AMV's in een huis verblijven dan eigenlijk de bedoeling zou zijn. Een voorbeeld hiervan is dat ziekmeldingen gedaan moeten worden door de opvangouder.

Voor ISK is vaak niet duidelijk of de opvangouder dit inderdaad zelf doet en of er ook zicht gehouden wordt op de AMV'er die dan 'ziek' gemeld is. Daarnaast horen zij terug van AMV's dat de opvangouders vaak niet goed bereikbaar zijn. Deze zorgen heeft ISK Apeldoorn gedeeld in regio overleggen met Nidos en de gemeente Apeldoorn.

In het dossier leest de inspectie praktische informatie over het formele netwerk zoals adressen van huisarts, apotheek en tandarts. Dit is echter niet bij alle dossiers even goed geregistreerd. In dossiers waar andere medische contacten zijn, bijvoorbeeld een kaakoperatie en orthodontie, is informatie opgenomen bij het contactjournaal. Het valt de inspectie op dat in geen enkel dossier en in geen gesprek melding wordt gemaakt van de jeugdgezondheidszorg en vaccinaties. Ook heeft de inspectie niets terug gehoord over preventie en voorlichting over onderwerpen zoals roken, bewegen en gezond eten.

Onderwijs

De regiomanagers, jeugdbeschermers en praktijkbegeleiders geven aan dat de jeugdbeschermers nauwe contacten hebben met ISK Apeldoorn. In vijftien van de zeventien dossiers is zichtbaar dat de AMV's naar school gaan. In vier van deze vijftien dossiers is zichtbaar dat er wel sprake is van (veel) schoolverzuim waarover de jeugdbeschermer en school contact hebben. Voor de twee AMV's die geen onderwijs volgen is een plan op maat in de opvangklas gemaakt gericht op terugkeer naar school. In een aantal dossiers wordt gesproken over moeilijkheden in het volgen van onderwijs (vanwege gedragsaspecten), maar er zijn dan concrete afspraken en afstemming met school opgenomen in het AMV dossier. Alle AMV's zijn op de locatie van de ISK in Apeldoorn, gesproken.

Praktische zaken

" Als de AMV's eenmaal in de regio verblijven, ga je in een praktische modus om hun leven op te bouwen. Het moment dat ze in Ter Apel komen is het eigenlijk het moment om in te zoomen op hun ervaringen en belevingen. Als je dat later vraagt, als jeugdbeschermer voelt het kunstmatig".

Jeugdbeschermer

De jeugdbeschermers vertellen dat zij zich vooral focussen op praktische zaken zodat de AMV's verder kunnen. De opvangouders geven aan dat de jeugdbeschermers met de AMV's spreekt over hun schoolgang, hoe ze zich voelen en vooral ook over praktische zaken die nodig zijn zoals geld, fiets en schoolspullen.

De voorzitter van de Raad van Toezicht van Nidos benoemt in een gesprek met de inspectie dat het organiseren van simpele zaken zoals het openen van een bankrekening lang duurt voor AMV's, soms maanden, soms zelfs een jaar.

De jeugdbeschermers geven aan dat zij hierdoor soms minder aandacht voor ervaringen en belevingen en het levensverhaal van de AMV's hebben. Volgens de jeugdbeschermers duurt het lang (soms een jaar) tot er een vertrouwensband is om meer gevoelige onderwerpen te bespreken.

Echter ziet de inspectie geen doelen en activiteiten opgenomen in de dossiers om de opbouw van de vertrouwensband en daarmee het bespreken van meer gevoelige onderwerpen op te bouwen.

Signaleren kwaliteit van opvang

Jeugdbeschermers geven aan dat zij contact hebben met de opvangouders, maar hen niet inhoudelijk begeleiden. Eén jeugdbeschermer omschrijft handelingsverlegenheid rondom het aanspreken/begeleiden van poolgezinnen. Deze jeugdbeschermer vertelt dat sommige poolgezinnen al lang aan Nidos verbonden zijn en weten op basis van die ervaringen hoe met de AMV'er om te gaan. De gedragswetenschappers lichten toe dat de screening en matching rondom veiligheid bij de opvanggezinnen aan de voorkant goed verloopt. Zij zien echter een risico in het voldoende zicht houden op veiligheid en op de geschiktheid van de match na de plaatsing. De AMV'er en het opvanggezin zijn namelijk voortdurend in ontwikkeling en hierdoor kunnen de verhoudingen in het gezin door de tijd heen veranderen en/of er moeilijkheden ontstaan. De bestuurder vertelt dat het signaleren van knelpunten in de kwaliteit van de opvang primair ligt bij de jeugdbeschermer, zij komen immers op de opvangplekken. De inspectie leest dit ook terug in de beleidsdocumenten van Nidos.

Ook ziet de inspectie in de ontvangen documenten van Nidos dat Nidos tevens processen heeft ingericht om de kwaliteit van opvang en ontwikkeling in het opvanggezin te monitoren. Dit zijn processen gericht op periodiek contact met jongeren, het uitvoeren van periodieke evaluaties en zogenaamde 'casebesprekingen' tussen OWG-werker en jeugdbeschermer waarin elk gezin wordt besproken en specifieke aandachtspunten of zorgen met elkaar worden gedeeld.

Handelen bij signalen

De jeugdbeschermers vertellen dat wanneer zij merken dat de samenwerking tussen AMV'er en opvangouder onder druk komt te staan zij herstelgesprekken voeren. Indien er issues zijn rondom de plaatsing dan pakt de jeugdbeschermer dit op, veelal in samenspraak met OWG. Indien het gaat om besluiten op uit- en doorplaatsen vindt dit plaats op basis van een kernbesluit. De OWG-medewerker, gedragswetenschapper, jeugdbeschermer, regiomanager en manager OWG zijn hierbij aanwezig.

De jeugdbeschermers vertellen dat zij in veel gevallen proberen om een doorplaatsing te voorkomen. Een voorbeeld hiervan is dat een opvangmoeder wilde dat een bij haar geplaatste AMV'er overgeplaatst werd omdat hij niet wilde luisteren toen zij hem vroeg zijn kamer op te ruimen en dat de jeugdbeschermer haar hielp om haar pedagogische vaardigheden beter in te zetten.

De jeugdbeschermers bespreken eventuele signalen met de praktijkbegeleiders of in team-overleggen. Als er specifieke signalen in een regio spelen worden gaan deze signalen eerst naar de directeur Jeugdbescherming en worden ze, indien nodig en afhankelijk van de situatie in het directieteam of met de bestuurder besproken.

De inspectie leest in de documenten dat Nidos vanuit haar kwaliteitsbeleid kleinschalige opvang, zicht houdt op de kwaliteit en veiligheid op de locaties van contractpartners van Nidos. In maart 2024 vond er een zogenaamde nulmeting plaats bij vijftientig contractpartners van Nidos. Hiervoor werden 49 locaties bezocht waarbij Nidos de kwaliteit van de opvang heeft beoordeeld.

Hier is gekeken naar huisvesting, begeleiding en samenwerking in de keten. Nidos blijft deze metingen herhaaldelijk toepassen zodat zij als organisatie zelf ook zicht behouden op de kwaliteit van de opvang.

In geval van duidelijke veiligheidsrisico's voor de AMV's hoort de inspectie van diverse medewerkers dat er gehandeld wordt en de veiligheid van de AMV's voorop staat.

Aandachtspunten:

- De inspectie vraagt Nidos de contacten met de jeugdgezondheidszorg te registreren en deze overstijgend te analyseren om te onderzoeken of er knelpunten zijn op het gebied van jeugdgezondheidszorg.
- In het dossier is geen beeld beschreven over de opvang waar de AMV's verblijven en of dit passend is voor de betreffende AMV'er. De inspectie ziet dit wel als meerwaarde voor de veerkrachtanalyse. Zij vraagt Nidos dit te overwegen.

Verbeterpunten:

- De inspectie ziet een discrepantie over de begeleiding van de opvanggezinnen zodra een AMV'er wordt geplaatst. Volgens het proces is de jeugdbeschermer vanaf dat moment ook verantwoordelijk voor de begeleiding van het opvanggezin. In de praktijk wordt deze begeleiding niet tot nauwelijks gegeven. De inspectie ziet daarin een risico dat de ontwikkelingen in een opvanggezin en de match na plaatsing van de AMV's onvoldoende gemonitord worden. De inspectie verwacht dat Nidos borgt dat de jeugdbeschermers ook de opvanggezinnen adequate begeleiding biedt.
- De inspectie verwacht dat in de dossiers van de AMV's de correcte en actuele contactgegevens worden geregistreerd en beheerd over medische partijen die betrokken zijn bij de betreffende AMV'er. Nidos heeft immers het wettelijk gezag over de AMV's.
- De inspectie ziet dat de jeugdbeschermers contact hebben met ketenpartners. Zij ziet echter ook dat deze vooral reactief worden benaderd. De inspectie verwacht dat externe bronnen zoals ISK, de opvangouders of woonbegeleiders ook proactief benaderd worden. Daarnaast verwacht de inspectie dat deze contacten beter worden geregistreerd in het dossier.

Thema 2: De kundige jeugdbeschermer

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de jeugdbeschermers in staat zijn om met voldoende actuele en passende kennis en kunde te handelen en in hoeverre jeugdbeschermers met anderen samenwerken waar dat nodig is. In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 2.1		Oordeel
	Jeugdbeschermers maken professionele afwegingen over de veiligheid van de AMV's en handelen op (signalen van) onveiligheid bij de uitvoering van de voogdij	

De inspectie ziet dat Nidos handelt bij (signalen van) onveiligheid. De inspectie vindt dat verbetering noodzakelijk is bij het maken en het vastleggen van professionele afwegingen over de veiligheid van AMV's.

Zicht op veiligheid

AMV's geven aan dat zij over hun gevoel van veiligheid worden bevraagd door de jeugdbeschermers. Enkele AMV's geven daarbij aan dat ze zelf niet alles over hun veiligheid willen vertellen. De jeugdbeschermer heeft hier naar zeggen van een aantal AMV's niets mee te maken. Jeugdbeschermers geven aan dat zij afhankelijk zijn van wat de AMV's aan hen vertellen. Zij zeggen dat zij in gesprekken met de AMV's proberen te achterhalen wat er speelt. Andere bronnen zoals de opvangouders, woonbegeleiders van de kleinschalige opvang en school zijn belangrijk als informatiebron, geven de jeugdbeschermers aan. Indien er contact is met de biologische ouders dienen zij ook als bron. De jeugdbeschermers vertellen dat zij zicht krijgen op de mentale gezondheid door gesprekken te voeren over hoe de AMV'er zich voelt. Ze stellen hierbij vragen bijvoorbeeld of de AMV'er goed kan slapen. Er wordt door de jeugdbeschermer gekeken naar de geschiedenis van de AMV'er en of iemand iets traumatisch heeft meegemaakt. Ook geven de jeugdbeschermers aan dat zij letten op signalen vanuit de AMV's. Hierbij kijken zij onder andere naar uiterlijke verzorging en of iemand zich bijvoorbeeld auto-mutileert. Als hier iets uitkomt, bespreken zij het met de AMV'er.

Indien er geen signalen komen uit de gesprekken wordt er verder geen onderzoek gedaan naar eventuele (GGZ) problematiek.

Alle gesproken medewerkers van Nidos en ketenpartners vertellen dat de jeugdbeschermers actie ondernemen wanneer er signalen zijn van directe onveiligheid. Als er ernstige directe of structurele veiligheidsrisico's bij een AMV'er zijn, betrekken jeugdbeschermers zelf een gedragswetenschapper of een naaste collega ter consult. Bij het invullen van het analyseschema vult de jeugdbeschermer de versterkende en belastende factoren in. Als hier aanleiding voor is worden aandachtspunten, zorgen of ontwikkelingsbedreigingen intercollegiaal overlegd in bijvoorbeeld het basisteam, met de praktijkbegeleider of de gedragswetenschapper. Als het gaat om andere risicotaxaties heeft de gedragswetenschapper ook een rol. Zoals omschreven in de beleidsnotitie 'het nemen van een kernbeslissing' bespreekt de jeugdbeschermer met de gedragswetenschapper of er een risicotaxatie instrument moet worden ingezet. Bij signalen van onveiligheid wordt een MDO ingepland om de veiligheid van de jongere met de gedragswetenschapper te bespreken.

Twee ketenpartners geven onafhankelijk van elkaar bij de inspectie aan dat zij in de afgelopen twee jaar een spanningsveld hebben gezien tussen de grote instroom van AMV's, het tekort aan plekken tegenover de veiligheid van de AMV's. Voor de betrokken ketenpartners is het niet precies duidelijk wat je mag verwachten van de jeugdbeschermer. Daarom vinden zij het lastig te vertrouwen op de deskundigheid van Nidos. ISK vertelt dat zij Nidos kenmerkt als een organisatie die niet snel informatie deelt. Als voorbeeld geeft ISK een AMV'er die naar een opvanggezin moet, maar niet goed weet waar het is en dan moet zoeken. Ook krijgt ISK weinig tot geen informatie over de veiligheid van de leerlingen op initiatief van Nidos. Wanneer ISK dan iets bespreekt over een AMV'er met Nidos, blijkt er belangrijke informatie bij Nidos te zijn die niet eerder was gedeeld. Dit veroorzaakt soms onveilige situaties op het ISK en maakt het voor de school lastig om bij te dragen aan de veiligheid van hun leerlingen.

De medewerker van de gemeente Apeldoorn die de inspectie sprak, vertelt dat een twee wekelijks veiligheidsoverleg door hen is opgezet om signalen rond veiligheid met elkaar te delen. De gemeente vertelt de inspectie dat zij in de afgelopen periode wel een verbetering ziet, maar benoemt dat Nidos nog een slag te maken heeft.

In reactie op het conceptrapport benadrukt Nidos dat zij ten allen tijde de veiligheid van de jongeren en hun omgeving vooropstellen. Het proactief delen van informatie met ketenpartners staat op de agenda van de regio. Hierbij heeft Nidos als organisatie rekening te houden met de jeugdwet en AVG, waarin we in samenspraak met de Privacy Officer gewogen keuzes willen maken in het wel of niet kunnen delen van informatie.

Risicotaxatie

Op de website van Nidos leest de inspectie dat Nidos gelooft in de kracht van de AMV's die ze begeleiden. Het uitgangspunt van Nidos is dat AMV's niet als probleem worden gezien, maar als mensen die door omstandigheden belangrijke elementen missen die hen helpen om zich te ontwikkelen. De begeleiding richt zich op het herstellen van deze gemiste elementen met respect, veiligheid en bescherming als fundamentelementen.

Nidos werkt met de zelf ontwikkelde Veerkracht Versterken van Vluchtelingenkinderen (VTV) - methodiek⁹. Onderdeel van deze methodiek is om versterkende en belastende factoren rond de veerkracht van de AMV's te inventariseren. Dit betreft thema's als: opvoedklimaat, gezondheid (mentaal), gezondheid (fysiek), seksualiteit, financiën, sociale vaardigheden, aansluiting samenleving, identiteitsontwikkeling. De VTV methodiek an sich is primair niet bedoeld als risicotaxatie instrument, maar het bevat diverse elementen die kunnen bijdragen aan het signaleren van risico's. Als deze methodiek volledig en correct gevolgd wordt, helpt het de jeugdbeschermer om de informatie en de invloed ervan op de veiligheid af te wegen.

Uit het dossieronderzoek en de gesprekken blijkt echter dat de VTV-tool in het dossier niet voldoende zorgvuldig wordt ingevuld om deze te gebruiken als risicotaxatie. Zo las de inspectie dat de thema's seksualiteit en culturele aspecten niet tot nauwelijks zijn ingevuld. Desgevraagd geven de regiomanagers aan dat dit wel een ingevuld onderdeel van het dossier hoort te zijn.

In gesprekken met jeugdbeschermers hoort de inspectie dat er door de jeugdbeschermers in het contact met AMV's wel wordt gevraagd naar het gevoel van veiligheid van de AMV. De inspectie ziet in de bekeken dossiers dat hier echter minimaal over gerapporteerd wordt. Er staat dan bijvoorbeeld "ik voel me veilig" als input van de AMV'er . Het is vanuit het dossier onduidelijk of hierop is doorgevraagd en wat de AMV'er hier precies mee bedoelt. Daarnaast ziet de inspectie dat er geen doelen geformuleerd zijn over het in kaart brengen van de ontbrekende informatie om tot een meer onderbouwde veiligheidsinschatting te kunnen komen.

De jeugdbeschermers geven aan dat een veiligheidstaxatie, zoals een ARIJ of LIRIK alleen plaatsvindt als daar aanleiding voor is. De gedragswetenschappers hebben geen rol bij het maken of beoordelen van risicotaxaties. Jeugdbeschermers vertellen dat zij het lastig vinden om de VTV-tool in het dossier goed in te vullen. Ook vertellen zij dat soms de informatie in het dossier verouderd is. Zij geven aan dat dit verwarrend werkt, zeker als een dossier wordt overgenomen van een collega.

In geen van de dossiers zag de inspectie een andere navolgbare en volledige risicotaxatie. De inspectie ziet dat in een aantal dossiers wel dat in de VTV-tool ingevuld staat dat de AMV'er zich veilig voelt. Maar de inspectie leest in hetzelfde dossier in het contactjournaal dat de AMV'er verhuisd is vanuit een opvanggezin omdat Nidos met dat gezin gestopt is, vanwege onveiligheid. De inspectie leest dat de AMV'er wordt bedreigd door de zoon van het 'oude' opvanggezin en geeft aan hier angstig en bang door te zijn. De jeugdbeschermer neemt hier contact over op met de wijkagent. In de VTV-tool staat onder veiligheid dat de jeugdbeschermer geen onveilige situatie ziet. Een ander voorbeeld is dat in een dossier in de VTV-tool staat: "twijfels over de veiligheid binnen het opvanggezin worden goed gemonitord". Er staat echter geen nadere toelichting of uitwerking bij hoe dit precies gedaan wordt, welke risico's het precies zijn en hoe groot de risico's zijn. Een derde voorbeeld is dat in een dossier in de VTV-tool en het daaruit komende plan geen ontwikkelingsbedreigingen worden genoemd.

⁹ <https://www.nidos.nl/publicaties/veerkracht-versterken-van-vluchtelingenkinderen->

In het contactjournaal is te lezen is dat de betreffende AMV'er van school geschorst is en er zorgen zijn over emotieregulatie waardoor de AMV'er geregeld in gevechten en conflicten komt. Ook had de AMV'er een mes bij zich op school.

Op een bezochte locatie van de kleinschalige opvang, waar zeven dossiers werden ingezien, bevatte er zes geen informatie over veiligheid in de aanmeldinformatie vanuit Nidos. In één dossier was dit minimaal aanwezig.

Mensensmokkel, uitbuiting

Jeugdbeschermers vertellen dat het vaak lang duurt voordat de AMV's zich voldoende veilig voelen om meer over zichzelf te vertellen aan de jeugdbeschermer. Van AMV's hoort de inspectie dat zij niet het achterste van de tong laten zien waar het gaat om hun innerlijke emotiewereld en om hun informele netwerk. Jeugdbeschermers geven aan dat zij gesprekken voeren met de AMV's en hen hierbij informeren over gevaren. Bijvoorbeeld bij de aanvraag van een BSN nummer of bankrekening maken de jeugdbeschermers de AMV's bewust van de gevaren zoals het gebruikt worden als 'geldezel'¹⁰.

De jeugdbeschermers geven aan dat deze onderdelen door de IND in het kader van de vergunningaanvraag worden uitgevraagd. Er volgt hier geen overdracht van en deze informatie is voor de jeugdbeschermers niet toegankelijk.

Als er zorgen of signalen zijn dat er bijvoorbeeld AMV's worden geronseld voor diefstal dan wordt dit overstijgend opgepakt, vertellen de jeugdbeschermers. In deze gevallen vindt een casusbespreking plaats binnen het team. Als er signalen zijn van mensensmokkel of uitbuiting worden de afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), Moviera en de IND bij de casusbespreking betrokken. Dit wordt vervolgens binnen een klein team afgehandeld vertellen de jeugdbeschermers.

Seksualiteit

De ICM manager geeft aan dat zij denkt dat seksuele uitbuiting of seksueel grensoverschrijdend gedrag niet voorkomt vanuit de opvangouders richting de AMV's. Ook de ICM'er geeft aan dat misbruik van meisjes door de opvangouders of anderen uit het opvanggezin niet voorkomt. De ICM'ers zien juist dat de opvangouders zich vaak veel zorgen maken over de veiligheid van de meisjes en daarom extra zorgzaam zijn.

¹⁰ Een geldezel, money mule of katvanger laat zijn bankrekening gebruiken om geld van criminelen naar iemand anders over te maken of wit te wassen. Geldezels worden vaak geronseld via bijvoorbeeld Snapchat, Telegram of via vacatures.

Enkele jeugdbeschermers geven aan dat zij de AMV's uit hun caseload niet hebben bevraagd of er sprake is van negatieve ervaringen met seksualiteit (seksueel trauma of ouderschap). De jeugdbeschermers, OWG-werkers, gedragswetenschappers en de regiomanagers geven aan dat het onderwerp seksualiteit lastig is om met AMV's of opvanggezinnen te bespreken. Het is vaak vanwege culturele aspecten een taboe onderwerp om te bespreken, zeker als de basis van vertrouwen tussen de AMV'er en de jeugdbeschermer nog laag is omdat zij bijvoorbeeld nog niet zo lang in Nederland zijn.

"Jongens willen eigenlijk helemaal niet met mij als vrouw over seksualiteit praten. Ik bespreek het thema dan vaak in de auto met mijn pupil omdat we er toch even over moeten praten"

Jeugdbeschermer

Ook tijdens de locatiebezoeken aan contractpartners hoort de inspectie dat het bespreken van seksualiteit moeizaam verloopt. Tijdens één van deze bezoeken hoort de inspectie wel dat er anticonceptie voor de AMV's op een toegankelijke plek aanwezig is. Dit is gratis. Hier wordt volgens de begeleiding vaak gebruik van gemaakt, want ze moeten het regelmatig aanvullen.

De jeugdbeschermers vertellen dat ISK en het COA (o.a. in Ter Apel) wel aandacht besteden aan het thema seksualiteit. Op school en op groepen van COA wordt groepsgewijs voorlichting gegeven over seksualiteit. Tijdens de bezoeken aan contractpartners hoort de inspectie dat ook daar groepsgewijs aan dit thema aandacht wordt besteed. Indien er bijzonderheden waargenomen worden op school of op de opvanglocatie dan wordt er door deze partijen contact gelegd met de jeugdbeschermer van Nidos.

De gedragswetenschappers ervaren dat het thema seksualiteit nog gevoelig is bij de jeugdbeschermers om te bespreken met de AMV's. Er is hier wat hen betreft meer training en opleiding voor nodig. In de dossiers ziet de inspectie dat er zeer beperkt informatie wordt vastgelegd over de seksuele ontwikkeling van AMV's. Ook wordt door de inspectie niet gezien dat wordt vastgelegd of er aandachtspunten met betrekking tot dit thema zijn en hoe hier aandacht voor is (geweest).

Verbeterpunten:

- De inspectie verwacht dat Nidos samen met AMV's, de vaste begeleider op de opvanglocatie en/of de opvangouder(s) de risico's inventariseert (inschattingen van de veiligheid) en vervolgens een vertaling maakt naar wat de risico's betekenen voor het verblijf bij en de begeleiding.
- Ook verwacht de inspectie dat bij gewijzigde omstandigheden opnieuw de risico's worden geïnventariseerd zodat de inventarisaties en taxaties actueel en relevant zijn. Zeker gezien de complexe problemen en veiligheidsrisico's die spelen bij de AMV's die bij Nidos onder voogdij staan. Deze taxaties dragen bij aan het bepalen van de benodigde begeleiding en (veiligheids)afspraken en het kunnen maken van een afweging, bijvoorbeeld met betrekking tot de plaatsing van een AMV.
- De inspectie verwacht dat afwegingen over de veiligheid van AMV's in relatie tot hun ontwikkeling systematisch worden gemaakt, waar nodig in een multidisciplinair overleg tot stand komen en navolgbaar vastgelegd worden in het cliëntdossier.

- De medewerkers handelen, overeenkomstig de uitkomsten uit de risicotaxatie, passend op situaties door het inzetten van passende ondersteuning.
- De inspectie ziet en hoort dat Nidos handelt als zij op de hoogte is van situaties van onveiligheid, maar zij verwacht een meer pro actieve houding van Nidos als het gaat om het monitoren van zicht op veiligheid, óók in situaties waar er geen signalen zijn.
- Tevens verwacht de inspectie dat Nidos de interne samenwerking tussen OWG en de jeugdbescherming verbetert.
- De inspectie verwacht dat Nidos het onderwerp seksualiteit en de seksuele ontwikkeling van AMV's meer integreert binnen de organisatie. Het is cruciaal dat er ruimte komt voor het bespreken van dit thema en dat medewerkers zich er daarnaast bewust zijn van de realiteit dat seksueel grensoverschrijdend gedrag kan voorkomen, en dat zij hier alert op zijn. Het ontwikkelen van duidelijke richtlijnen en ondersteuningsmechanismen kan hierbij bijdragen aan een veilige omgeving voor de AMV's.

Norm 2.3		Oordeel
	Jeugdbeschermers handelen planmatig en doelgericht.	

De inspectie ziet dat de jeugdbeschermers frequent contact hebben met de AMV's en werken met een plan. De inspectie vindt dat verbetering noodzakelijk is met betrekking tot het methodisch en ontwikkelingsgericht werken en het vastleggen daarvan.

Contact binnen vijf dagen

In de documenten leest de inspectie dat zodra een AMV'er geplaatst wordt in de regio de jeugdbeschermers binnen vijf werkdagen contact moet hebben met de AMV'er. De jeugdbeschermers vertellen op het moment van toezicht dat er genoeg ruimte is om binnen vijf werkdagen de AMV's te bezoeken. Zij combineren dit vaak met de overdracht. Het besluit dat een AMV'er in de regio komt, is vaak eerder genomen. Nu de instroom minder is, gebeurt het ook meer in samenspraak.

Ook de startgesprekken (drie weken na de plaatsing bij de opvangplek) vinden de laatste periode weer plaats. Bij dit gesprek zijn de jeugdbeschermers, opvangouder, OWG-werker en AMV'er aanwezig of, in het geval van kleinschalige opvang, de woonbegeleider/mentor, jeugdbeschermers en AMV'er.

Nidos geeft in reactie op het conceptrapport aan dat het eerste contact met de AMV binnen 5 werkdagen plaats vindt in Ter Apel. Indien AMV's naar de regio verhuizen worden ze binnen 5 werkdagen na toewijzing van de jeugdbeschermers gesproken. Als de jongeren van een regio naar de andere regio verhuizen (of binnen de regio een andere jeugdbeschermers krijgen) vindt het eerste contact daar waar mogelijk via een warme overdracht plaats, waarbij jongeren worden gezien in een driegesprek (jeugdbeschermers, mentor/opvangouder en jongere).

De jeugdbeschermers vertellen dat eventuele ontwikkelingsbedreigingen en afspraken worden opgenomen in het dossier. Ook zouden de recente ontwikkelingen in het dossier moeten staan als je een dossier overneemt, geven zij aan. De praktijkbegeleider geeft akkoord voor de dossieroverdracht. De inspectie ziet in de dossiers dat de ontwikkelingsbedreigingen en afspraken niet consistent worden vastgelegd.

Begeleidingsplan en doelen

De VVV-methodiek wordt gehanteerd als werkwijze om te komen tot een volledig en passend begeleidingsplan. De jeugdbeschermers dienen zes weken na de plaatsing in de regio een begeleidingsplan op te stellen met specifieke doelen en een actuele risico inschatting. In drie van de zeventien dossiers waren geen doelen opgenomen. In acht van de zeventien dossiers leest de inspectie dat de geformuleerde doelen niet verder zijn uitgewerkt in werkdoelen en acties voor het komende jaar. De doelen die dan beschreven staan zijn; 'gezinshereniging' of 'krijgen verblijfsvergunning'. In zes dossiers ziet de inspectie enige uitwerking door de jeugdbeschermer voor de AMV'er naar werkdoelen en vervolgens naar acties. Een voorbeeld van een werkdoel is 'het verbreden van het netwerk van de AMV'er'. De acties voor de jeugdbeschermer waren 'het aanmelden van de AMV'er voor een voetbal club' en 'het zoeken naar een buurthuis en passende activiteiten'.

Het begeleidingsplan leggen de jeugdbeschermers voor aan de praktijkbegeleider. Dat gebeurt binnen de digitale omgeving van het dossier. Voorheen was het de taak van de regiomanager om de begeleidingsplannen te accorderen. Nidos merkte dat er meer behoefte was aan methodische sturing en is daarom gestart met de functie van praktijkbegeleider. De praktijkbegeleider leest het plan door en kan dit digitaal, binnen de omgeving van het dossier accorderen. Tijdens de dossierinzage ziet de inspectie dat dit ook gebeurt. Soms wordt een plan niet geaccordeerd en geeft de praktijkbegeleider feedback aan de jeugdbeschermer wat er nog uitgezocht of aangepast moet worden. Een belangrijke reden waarom er niet direct akkoord gegaan wordt, is dat de informatie niet recent is. De werkafpraak is dat als informatie nog relevant is, er een actuele datum bij moet staan, vertellen de jeugdbeschermers. Dit gebeurt niet altijd. De gedragswetenschappers vertellen dat zij in principe niet betrokken zijn bij het tot stand komen van de plannen en doelen, enkel bij specifieke vragen. Hetzelfde geldt voor evaluaties.

De jeugdbeschermers vertellen dat AMV's zelf het begeleidingsplan niet te zien krijgen. Dit gebeurt alleen wanneer een AMV'er hier expliciet om vraagt. De jeugdbeschermers geven aan dat zij het begeleidingsplan niet delen met de AMV'er omdat er soms zorgen beschreven staan in het plan, die nog niet besproken worden of zijn met de AMV'er. Ook de opvangouders krijgen het begeleidingsplan niet te lezen, volgens de jeugdbeschermers. De opvangouders vertellen inderdaad dat zij de plannen niet krijgen. Een opvangouder vertelt dat hij wel goed bijgepraat wordt door de jeugdbeschermer over de inhoud van de plannen.

Bij de kleinschalige opvang is het begeleidingsplan vanuit de jeugdbeschermer niet bekend. Uit de ontvangen beleidsdocumenten van Nidos leest de inspectie dat dit wel aanwezig zou moeten zijn op de opvanglocaties.

Uit dezelfde documenten komt ook naar voren dat het begeleidingsplan van de opvanglocatie in het dossier moet zitten van de jeugdbeschermers. Deze trof de inspectie bij geen van de dossiers aan tijdens de dossierinzage.

Evaluaties

De ontwikkelingen van de AMV's worden gevolgd door de gesprekken die de jeugdbeschermers voeren. Dat zijn de face-to-face gesprekken met de AMV'er zelf, de opvanglocatie, ISK Apeldoorn, maar ook het contact met de eventuele behandelaar, opvangouders en andere betrokkenen. Dit wordt door de jeugdbeschermer bijgehouden in het dossier. De inspectie ziet in de dossiers dat er door jeugdbeschermers minimaal jaarlijks stilgestaan wordt bij de evaluatie van het begeleidingsplan. Dit ziet zij doordat in het dossier het doorlopende begeleidingsplan opnieuw wordt voorgelegd aan de praktijkbegeleider.

De afdeling ICM rapporteert niet in het dossier van de AMV's, vertelt de manager ICM. De wens voor de toekomst is om de informatie zelf te gaan vastleggen in het dossier. Als ICM wordt ingezet, stuurt de ICM'er een samenvatting over de inhoud van het contact met de AMV'er via de mail aan de jeugdbeschermer. Ook de afspraken worden op die manier vastgelegd. De ICM'ers maken ook een evaluatieverslag na afsluiting van hun bemiddelingstraject, vertelt de manager ICM. In geen van de AMV dossiers heeft de inspectie een verslag van een ICM'er aangetroffen, terwijl uit het contactjournaal wel blijkt dat een ICM'er is ingezet.

Op de bezochte locaties van de contactpartners vinden er structureel zogenaamde drie gesprekken met de AMV's plaats. Bij deze gesprekken is de AMV, de jeugdbeschermer en de mentor van de locatie aanwezig. Op de bezochte locaties van contractpartners hoort de inspectie dat dit geen echte evaluaties zijn maar dat er meer overleg is over de praktische gang van zaken. De inspectie hoort van AMV's niet terug dat er met hen structureel geëvalueerd wordt.

Dossiers

Het registratiesysteem faciliteert de medewerkers wel in voldoende mate om te kunnen registreren. De inspectie ziet echter in de dossiers niet terug dat er ook voldoende wordt geregistreerd en hoort ook in de gesprekken met de regiomanagers en jeugdbeschermers dat de werkwijze en de ontbrekende sturing op dit onderwerp zorgt voor onduidelijkheid.

De informatie in de dossiers wordt door de jeugdbeschermers op verschillende plaatsen vastgelegd. De inspectie hoort in gesprekken dat er binnen Nidos geen afspraken zijn gemaakt over het documenteren van gegevens op vaste plaatsen in het dossier. De inspectie ziet bijvoorbeeld soms bepaalde informatie terug bij de VVV-tool, op een ander moment vindt de inspectie soortgelijke informatie in een contactjournaal. In elk dossier is dit anders. Tijdens de gesprekken met diverse medewerkers wordt dit bevestigd. Met name medewerkers die in de bereikbaarheidsdienst werken geven aan dat zij veel dingen niet direct kunnen terugvinden in een dossier.

"Ik kan op 24 plekken iets in het dossier zetten, hoe doe ik dat dan goed in mijn dossiervoering? Daardoor neig ik dingen over te slaan."
Jeugdbeschermer

De jeugdbeschermers vertellen dat zij het lastig vinden dat de informatie in de VVV-tool in het dossier verouderd is. Zij geven aan dat dit verwarrend werkt, zeker als een dossier wordt overgenomen van een collega. Ook de inspectie ziet dat de dossiers verouderde informatie bevatten en daardoor voor haar niet altijd navolgbaar zijn. Daarnaast ziet de inspectie dat niet altijd de ter zake doende informatie genoteerd wordt in de dossiers.

De bestuurder geeft aan dat de ontwikkeling van het dossiersysteem wenselijk is en dat mede daarom ook de directeur digitalisering is aangenomen. De wens is een geïntegreerd systeem zodat de informatie beter geordend kan worden waardoor er in de toekomst meer uniform gewerkt wordt als het gaat over dossiervoering. De bestuurder geeft aan dat dossiervoering ten tijde van de verhoogde instroom in 2023 een ondergeschoven kindje is geweest, de prioriteit lag op dat moment bij het waarborgen van de veiligheid van de AMV's. Inmiddels verkeert Nidos in een wat rustiger vaarwater waardoor het belang van uniforme registratie meer aandacht heeft binnen de organisatie.

Verbeterpunten:

Om ervoor te zorgen dat de hulp doeltreffend is, is het van belang dat medewerkers methodisch en ontwikkelingsgericht werken. De inspectie verwacht dat Nidos:

- Samen met AMV's een actueel begeleidingsplan opstelt en de mening/wensen van de AMV's hier duidelijk in zijn opgenomen.
- Zorgt dat het begeleidingsplan bekend is bij de AMV's.
- De begeleidingsplannen met opvangouders en de mentor van de AMV'er op de opvanglocatie bespreekt.
- De inspectie verwacht dat Nidos de doelen haalbaar en concreet formuleert en vastlegt en rapporteert op de voortgang in het cliëntdossier.
- De inspectie verwacht dat Nidos het begeleidingstraject navolgbaar rapporteert in het cliëntdossier.
- De inspectie verwacht van Nidos dat zij goede afspraken maakt over een uniforme dossiervoering en deze consequenter uitvoert. De dossiervorming moet doelmatig zijn en continu worden bijgehouden. Op deze manier zijn de ontwikkelingen beter te monitoren.
- Het is belangrijk dat Nidos alert blijft op veranderende behoeften van AMV's en met regelmaat bepaalt of de begeleiding passend is. Dit moet samen met de AMV's, opvangouders en andere betrokken hulpverleners worden geëvalueerd.

Norm 2.4		Oordeel
	Jeugdbeschermers werken waar nodig multidisciplinair, schakelen tijdig disciplines en specifieke expertise in van binnen of buiten de organisatie en werken met elkaar samen.	

De inspectie concludeert dat Nidos tijdig contact zoekt en schakelt met specifieke expertise. Ook wordt er multidisciplinair gewerkt bij Nidos. De inspectie ziet ruimte voor verbetering met betrekking tot het vastleggen van informatie hierover.

Richtinggevende beslissingen

De OWG-werkers vertellen dat sinds de zomer van 2024 het vier-ogen principe in het proces rond de screening van opvanggezinnen is opgenomen. Voordat de rapportage naar de praktijkbegeleider wordt gestuurd, leest een andere OWG-werker mee en deze tekent mee voor de rapportage. Jeugdbeschermers geven aan dat collega jeugdbeschermers toegankelijk zijn om voor hulp in te roepen en daarmee het vier-ogen principe toe te passen op beslissingen en inschattingen.

De directeur jeugdbescherming komt veel in de regio's, hij is met enige regelmaat aanwezig bij de teamvergaderingen in de betreffende regio en daar zijn geen taboe-onderwerpen om te bespreken merkt hij op. De bestuurder, die ook regelmatig in de regio's komt, bevestigt dit. De bestuurder geeft aan dat de basisteams een belangrijke rol hebben in het bepalen van richting voor beslissingen. Hij verwacht dat de jeugdbeschermers in de basisteams ook feedback aan elkaar vragen, bijvoorbeeld over hoe ze goed contact kunnen maken met een AMV'er. Elk basisteam heeft een praktijkbegeleider die op inhoud meedenkt met de jeugdbeschermers. Elke zes weken is er overleg met het basisteam en de praktijkbegeleider, geven de jeugdbeschermers aan.

" Dit heeft te maken met vakmanschap. Het is steeds een AMV'er met een eigen verhaal. Dit vraagt intrinsieke nieuwsgierigheid van medewerkers."

Bestuurder

De jeugdbeschermers hebben daarnaast elke maand een overleg met de praktijkbegeleider. Zij spreken dan de gehele caseload met elkaar door.

Zoals eerder beschreven is de inzet van praktijkbegeleiders bij zowel de jeugdbescherming als bij de OWG-werkers nieuw. De bestuurder, directeur jeugdbescherming en manager OWG geven aan dat de praktijkbegeleiders een belangrijke schakel vormen in het methodisch werken van de jeugdbeschermers en vormen daarin ook een extra paar ogen op het handelen in een casus.

Tijdens verschillende gesprekken met medewerkers blijkt dat de jeugdbeschermers en OWG-werkers gemiddeld genomen zeven tot acht keer per jaar intervisie hebben. De groepen zijn gemengd, bovenregionaal, met jeugdbeschermers en OWG-werkers maar er zijn ook groepen met alleen OWG-werkers en alleen jeugdbeschermers.

Kernbeslissingen

Een kernbeslissing is een belangrijk beslismoment waarop cruciale keuzes worden gemaakt met betrekking tot de begeleiding en ondersteuning van de AMV. Deze beslissingen zijn essentieel voor het verdere verloop van hun traject en welbevinden.

Op een prikbord op het kantoor bij Nidos ziet de inspectie een overzicht van beslissingen die een jeugdbeschermer niet alleen maakt. Voorbeelden zijn: het samenwonen van een minderjarige met een volwassen partner, hoe te handelen bij signalen van mensenhandel, hoe te handelen bij uitingen van suïcidale gedachten en het halfjaarlijks laten vaststellen van een geactualiseerd begeleidingsplan voogdij bij een AMV jonger dan 5 jaar. Hierin staat genoemd welke momenten een kernbeslissing zijn. De jeugdbeschermers vertellen dat kernbeslissingen altijd in overleg met de gedragswetenschapper worden genomen. De jeugdbeschermers verwerken de kernbeslissingen vervolgens zelf in het dossier na consult met de gedragswetenschapper.

De gedragswetenschappers vertellen dat zij niet monitoren of de gegeven adviezen worden opgevolgd door de jeugdbeschermers. De regiomanagers vertellen dat bij kernbeslissingen de gedragswetenschappers altijd worden betrokken. Daarnaast kunnen de basisteams besluiten of zij een gedragswetenschapper betrekken bij een casus, ook al gaat het dan niet om een kernbeslissing.

De inspectie zag bij het dossieronderzoek dat weinig kernbeslissingen navolgbaar zijn vastgelegd in de dossiers

In reactie op conceptrapport geeft Nidos aan dat naast de jeugdbeschermer ook andere betrokken medewerkers, zoals juristen, OWG-werkers, gezinshereningsfunctionarissen en betrokken ICM'ers, hun aandeel in het besluit vastleggen. Er wordt hierin een onderscheidt gemaakt tussen de jeugdbeschermer, de adviesgever(s) en de regiomanager die de kernbeslissing accordeert. Dit betekent dat de jeugdbeschermers hierin de regie hebben: zij doen de adviesvraag en starten registratie. Vervolgens registeren de jeugdbeschermers de adviesaanvraag en de toelichting hierop. De adviseur, zoals een gedragswetenschapper, legt zijn eigen advies in het registratiesysteem vast. De regiomanager accordeert het uiteindelijke besluit met inachtneming van de adviezen. Daarnaast geeft Nidos aan dat gedragswetenschappers in de regio periodiek spreken met de jeugdbeschermers, praktijkbegeleider en de regiomanager en tevens komen langs in de basisteams. Zij monitoren op deze manier ook hoe het gaat met de casuïstiek in de regio.

Andere expertise inzetten

Een belangrijke expertise die wordt ingezet door de jeugdbeschermers is de ICM'er, vertellen de jeugdbeschermers. Meestal is in een MDO besloten om een ICM'er in te zetten, omdat er vraagstukken liggen die vragen om de inzet van deze gespecialiseerde medewerker. De manager ICM vertelt dat de ICM'er bemiddelt tussen de jeugdbeschermers en de AMV's. Zij zijn culturele bruggenbouwers tussen de cultuur van de AMV's en de Nederlandse cultuur. Zowel door aan de AMV'er uitleg te geven over de Nederlandse cultuur als door aan jeugdbeschermer uitleg en voorlichting te geven over de cultuur van de AMV'er. Het eerste gesprek voert de ICM'er altijd samen met de jeugdbeschermer en de AMV'er, vertelt de ICM'er. Daarna proberen zij ook contact te leggen met de ouders omdat zij vaak nog steeds een grote rol hebben in het leven van de AMV'er. De directeur jeugdbescherming geeft aan dat de functie ICM is geboren binnen Nidos. Het maken van contact en komen tot verbinden vraagt veel van de jeugdbeschermers.

Het is de kunst van de jeugdbeschermers om door te vragen, vertelt de directeur jeugdbescherming. Om tot veiligheid te komen, is contact en verbinding nodig. Vluchtelingenwerk Apeldoorn vertelt de inspectie dat zij zeer tevreden zijn over hoe Nidos de begeleiding voor de 18+ overdracht naar hen inzet. Ook de ondersteuning bij de gezinshereniging voor de AMV's ervaart vluchtelingenwerk als prettig en erg helpend voor de AMV's.

In de dossiers is zichtbaar dat er andere expertise wordt ingezet wanneer dat nodig is. Voorbeelden hiervan zijn intern ICM'ers, functionaris gezinshereniging van Nidos, OWG- werkers. Daarnaast leest de inspectie betrokkenheid van externe expertise in de dossiers zoals de wijkagent, school, arts(en), jeugdhulp en in een dossier het regionaal expertise netwerk. ISK benoemt dat zij bij de afwegingen van Nidos rondom veiligheid niet worden betrokken, school wordt vooral geïnformeerd als er een besluit is genomen. Wel weet ISK dat een gedragswetenschapper vaak wordt betrokken bij besluitvorming.

Aandachtspunten:

- Leg de kernbeslissingen altijd vast in de cliëntdossiers.
- Het is wenselijk dat de praktijkbegeleider periodiek inhoudelijk de gehele caseload doorneemt met de jeugdbeschermer en hierin niet vraaggericht werkt.
- Bespreek signalen en trends frequenter in de periodieke overleggen om meer preventief te werken.
- Zoals ook al bij norm 1.5 genoemd, verwacht de inspectie dat externe bronnen zoals ISK, de opvangouders of woonbegeleiders ook proactief benaderd worden. Daarnaast verwacht de inspectie dat deze contacten beter worden geregistreerd in het dossier.

Thema 3: Goed bestuur

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de organisatie op een goede wijze wordt bestuurd en een lerende organisatie is die zich voortdurend verbetert. In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

In onderstaande tabel leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 3.1		Oordeel
	De bestuurder stelt het belang van de AMV's centraal en is transparant in zijn handelen.	

De inspectie stelt vast dat de bestuurder handelt in het belang van de AMV's en de belangen van hen altijd centraal stelt.

Missie en Visie

De bestuurder stelt dat bij Nidos de AMV's en het contact met hen centraal staan. De inspectie hoort dit terug in alle gesprekken. Zo vertellen de regiomanagers en de manager OWG dat zij heel bewust hebben gekozen om voor Nidos en daarmee de AMV doelgroep te werken. Ook de jeugdbeschermers geven aan dat zij veel affiniteit met de doelgroep hebben. De voorzitter van de Raad van Toezicht ziet gedreven en toegewijde mensen die voor Nidos werken.

De bestuurder geeft aan dat belangrijk is om feeling te hebben en te houden met de doelgroep. De bestuurder ziet over het algemeen gedreven medewerkers die met veel positieve energie hun werk doen. De bestuurder tracht zoveel mogelijk zichtbaar te zijn voor alle medewerkers binnen de organisatie en dit doet hij door zich onder andere zo veel als mogelijk in de regio's te laten zien. De bestuurder, maar ook de directeur jeugdbescherming sluiten regelmatig aan bij overleggen met de jeugdbeschermers of bij andere relevante regiobesprekingen. Aan elk gesprek van de directeur jeugdbescherming in de regio is een locatiebezoek met een jeugdbeschermer gepland. In deze gesprekken spreekt de directeur jeugdbescherming ook met AMV's. Zij vertellen hoe ze de locatie ervaren en hij vraagt wat ze van Nidos vinden. De AMV's stellen kritische vragen, vertelt de directeur, vaak over de vergunningprocedure die vaak langer dan een jaar duurt.

Organisatiecultuur

Regiomanagers ervaren dat zij op een laagdrempelige manier in contact staan met hun teams en op de hoogte zijn van wat er speelt op de werkvloer. De ICM'er geeft aan dat de groep ICM'ers groot is, maar bijna voelt als een familie, ze kunnen goed samenwerken. Ze kunnen makkelijk en snel contact met elkaar maken en vragen elkaar om ondersteuning en advies.

Jeugdbeschermers omschrijven een open overlegstructuur en cultuur binnen Nidos waar ook de bestuurder en directie makkelijk te benaderen zijn.

Gezonde bedrijfsvoering

De Raad van Toezicht is in gesprek met de Raad van Bestuur over het thema groei en krimp. Ook de medewerkers geven aan dat de organisatie een plan moet maken waarin het kan meebewegen met de fluctuaties van de instroom van AMV's binnen Nederland. Onderdeel van dit plan is, wat betreft jeugdbeschermers, de werkdruk. Nidos werkt niet met wachtlijsten: nieuwe aanmeldingen worden altijd opgepakt. Dit leidde echter ten tijde van de hoge instroom van AMV's tot een te hoge werkdruk. Op het moment van toezicht lijkt er een stagnatie van de instroom te zijn, maar er kan zomaar een conflict in de wereld zijn waardoor de instroom toeneemt.

De bestuurder en directeur jeugdbescherming vertellen dat zij het thema groei en krimp herkennen en hier ook op proberen te anticiperen. Het werken met groei en krimp brengt bijzondere processen met zich mee zegt de bestuurder. Medewerkers vragen hen nu wat de krimp betekent. Hij geeft ook aan dat medewerkers drie jaar overbelast zijn geweest. Zij hebben veelal boven de caseload gewerkt. Op het moment van toezicht werkt Nidos met een caseload van zestien AMV's, maar toch er is nog steeds een beleving van overbelast zijn geeft de bestuurder aan.

"We ervaren nu de consequenties van de hoge instroom in 2023".
Regiomanager

De bestuurder geeft aan dat ten tijde van de grote instroom is gekeken naar hoe de organisatie ingericht kon worden om deze toestroom het hoofd te kunnen bieden. Nidos heeft het land toen verdeeld in vier rayons en de verantwoordelijkheid belegd bij de regiomanagers van de rayonteam. Nu er juist een stagnatie is in de instroom, helpt de structuur van de rayons. Een rayon heeft vaste buitengrenzen en vloeiende binnengrenzen, waardoor er regio overstijgend gewerkt kan worden, maar de jeugdbeschermers wel in hetzelfde rayon blijven werken. De stagnatie in de instroom is niet evenredig in alle regio's, vertelt de directeur jeugdbescherming. Er worden met name knelpunten gezien in de regio's Den Haag en Rotterdam. In de regio's met veel COA locaties zijn de meeste fluctuaties.

Tijdens de gesprekken wordt door medewerkers aangegeven dat er sprake is van een veranderende cultuur binnen Nidos. Nidos was voorheen een platte organisatie, er was sprake van informele maar professionele werkrelaties. De organisatie heeft een enorme groei doorgemaakt en wordt door sommige werknemers als meer zakelijk omschreven. De groei vraagt daarnaast veel van het primaire maar ook van het ondersteunende proces. De grotere organisatie vraagt daarnaast een verandering in leiderschap en aansturing. De bestuurder vertelt dat onderdeel daarvan de aanstelling van de tijdelijk programmadirecteur digitalisering is.

De voorzitter van de Raad van Toezicht benoemt dat de bestuurder samen met de Raad van Toezicht reflecteert hoe de bestuurder zich tot deze verandering moet verhouden.

Bestuurder is open en integer

Regiomanagers geven aan dat een constructieve samenwerking is zowel met de bestuurder als met andere regiomanagers. De bestuurder wordt door medewerkers omschreven als benaderbaar en iemand die een goede balans heeft tussen interne en externe werkzaamheden. De voorzitter van de Raad van Toezicht ervaart de bestuurder als open en transparant en met kennis van zaken van de dagelijkse praktijk.

Norm 3.2		Oordeel
	De bestuurder zorgt dat er voldoende deskundige professionals beschikbaar zijn, afgestemd op wat de AMV's nodig hebben.	

Er werken voldoende deskundige professionals bij Nidos maar er is ruimte voor verbetering met betrekking tot het beleid rondom het inzetten van een SKJ geregistreerde medewerker bij het vaststellen van begeleidingsplannen. Dit dient nog beter geborgd te worden.

Caseloadnorm

De bestuurder vertelt dat de afgelopen jaren enorm belastend zijn geweest voor de jeugdbeschermers. Nu is er sprake van een rustiger vaarwater bestaat de gemiddelde caseload uit achttien voogdijmaatregelen voor jeugdbeschermers, aldus de bestuurder en de directeur jeugdbescherming.

Formatie

De AMV's vertellen dat zij weinig wisselingen ervaren bij de jeugdbeschermers. De regiomanagers vertellen dat er praktisch geen inzet van ZZP medewerkers is. Sinds vorig jaar zijn alle vacatures gevuld en de regio's Arnhem/Nijmegen/Apeldoorn/Zwolle zijn op gezonde formatie. De bestuurder geeft aan dat er weinig verloop is binnen Nidos. Door de groei van de organisatie zijn er wel veel nieuwe medewerkers gestart. Over het algemeen verbinden medewerkers zich voor lange tijd aan de organisatie. Uit de inzage van de personele dossiers bleek dit ook.

ISK vertelt dat zij merken dat er veel onervaren jeugdbeschermers, met te weinig gerichte levenservaring, werken bij Nidos en dat hierdoor de kwaliteit onder druk staat.

Nieuwe medewerkers

Nieuwe medewerkers vertellen de inspectie tijdens de gesprekken dat zij zich als nieuwe collega welkom voelden, zij zijn hartelijk en warm ontvangen. De sfeer tussen collega's wordt door hen beschreven als goed, open, collegiaal en ondersteunend. Jeugdbeschermers vertellen dat zij in kleine basisteams werken waarin ze regelmatig met elkaar spreken over hun casuïstiek. Daarnaast bespreken zij frequent hun caseload met de praktijkbegeleider wat heel helpend voor hen is.

De praktijkbegeleider is volgens de jeugdbeschermers heel goed op de hoogte van de praktijk en kan vooral ook de jeugdbeschermers die nog niet zo lang voor Nidos werken heel goed begeleiden. De jeugdbeschermers vinden deze relatief nieuwe functie heel waardevol en helpend. De regiomanagers geven aan dat wordt geïnvesteerd in de versteviging van de basisteams van de jeugdbeschermers als kwaliteitsimpuls.

Opleidingseisen/ SKJ registratie

De opleidingseis voor een ICM'er is HBO werk- en denkniveau. Daarnaast moet een ICM'er voldoende kennis hebben van de cultuur en de taal en wordt gekeken naar politieke neutraliteit. Binnen het team van ICM'ers werken mensen met heel veel verschillende achtergronden, vertelt de manager ICM.

De OWG-werkers vertellen dat zij veelal eerst jeugdbeschermer zijn geweest bij Nidos. Met name in 2023/2024 zijn er ook OWG-werkers ingestroomd die niet eerst bij Nidos hebben gewerkt, vaak is er dan wel ervaring als jeugdbeschermer vanuit een andere jeugdbeschermingsaanbieder. Deze collega's doorlopen de functiescholing die Nidos aanbiedt. Hierin zit bijvoorbeeld de module cultuur sensitief werken.

Alle jeugdbeschermers, praktijkbegeleiders en OWG-werkers zijn SKJ geregistreerd. Zij schrijven en accorderen ook de screeningsverslagen, matchingsformulieren en begeleidingsplannen. Voorheen werd geaccordeerd door de managers (regiomanager of OWG manager). Zij zijn niet SKJ geregistreerd.

Scholing

De directeur jeugdbescherming vertelt dat twee op de drie medewerkers het afgelopen jaar zijn gestart bij Nidos vanwege de groei. Eerder hadden nieuwe collega's direct een volledige caseload, uiteraard is dat geen wenselijke situatie, voegt hij toe. Nu is er meer tijd om het vak te leren. Het investeren in vakmanschap heeft de hoogste prioriteit, zegt de bestuurder.

Een jeugdbeschermer of OWG-werker doorloopt de 'functiescholing' vanuit de academie van Nidos. Deze functiescholing bestaat uit een aantal modules waaronder cultuur sensitief werken, de VVV-methodiek, meerzijdige partijdigheid, veerkracht versterken, agency (zelfstandigheid).

Naast de functie scholing worden vanuit Nidos bijscholing en trainingen verzorgd. Inhoudelijk wordt dit verzorgd door de gedragswetenschappers en er vinden in-company trainingen plaats. De gedragswetenschappers vertellen dat zij met het scholings- en trainingsaanbod inspelen op het versterken van de kwaliteit en behoeften van de jeugdbeschermers, zoals extra aandacht voor het thema seksualiteit en suïcidepreventie. De 2-daagse training 'samenwerken met kind en opvanggezin' en de 3-daagse training 'beschermjassen' zijn niet verplicht, maar zijn wel erg gewild.

De manager ICM vertelt dat de ICM'ers een interne opleiding van tien modules volgen die een half jaar duurt. Daarin komen verschillende thema's aan bod, zoals 'wat is mediation' en 'hoe werk je met vertrouwen'. De ICM'er vertelt dat er ook trainingen zijn, zoals recent over morele dilemma's.

Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)

In de personele dossiers zag de inspectie dat voor alle medewerkers een VOG vóór aanvang van hun dienstverband aanwezig was. Deze VOG's waren aangevraagd op de functie passende screeningsprofiel. In alle dossiers trof de inspectie een geldige SKJ registratie aan. Ook bleek uit de dossiers dat alle medewerkers een geldig en passend diploma voor hun functie bezitten. In alle dossiers trof de inspectie een verslag aan van, jaarlijks gehouden, functioneringsgesprekken. Het viel de inspectie op dat er meerdere medewerkers waren die al lang bij Nidos werken.

Uit het gesprek tijdens de inzage van de personele dossiers hoorde de inspectie dat Nidos enkel bij aanvang dienstverband een VOG aanvraagt. Deze wordt niet periodiek hernieuwd. Nidos gaat ervan uit dat dit gebeurt bij de herregistratie bij SKJ. Daar vindt immers ook een VOG check plaats. Zij controleren dit zelf niet en nemen de herziene VOG ook niet op in de personele dossiers. Het KMI vereist een herregistratie van 3 jaar voor jeugdbeschermers.

Aandachtspunten:

- Zorg ervoor dat de verlenging van VOG's tijdig is aangevraagd zodat voldaan wordt aan de eisen van het KMI.
- Borg ten allen tijde dat begeleidingsplannen ondertekend worden door een SKJ geregistreerde professional.

Norm 3.3		Oordeel
	De bestuurder verbetert continu zijn prestaties en de resultaten van de jeugdbescherming.	

De bestuurder heeft een actueel beeld van de resultaten en de knelpunten waar Nidos voor staat. Daarnaast staat de bestuurder open voor feedback en organiseert in- en tegenspraak. In de samenwerking met externe partijen dient Nidos te verbeteren.

Voldoende en actueel beeld

Tijdens alle gesprekken geven de verschillende medewerkers een congruent beeld van de overleggen binnen Nidos. Hierdoor geven zowel de bestuurder, de directeur en de managers aan dat zij een actueel beeld hebben van de resultaten en eventuele knelpunten en hier ook op kunnen acteren. De directeur jeugdbescherming vertelt dat de overlegstructuur en de regiobezoeken een goede dynamiek op gang brengen en inzicht geven in hoe wordt gewerkt in gezamenlijkheid binnen Nidos. De regiomanagers geven aan dat de uitdagingen liggen bij de correcte uitvoer van de VVV-methodiek en bij de slag maken van 'crisiswerken' (door de hoge instroom in 2023/24) naar 'kwalitatief werken'. Deze onderdelen worden ook genoemd door de directie, het bestuur en de jeugdbeschermers. Volgens de regiomanagers is het sinds de zomer van 2024 rustiger en komt er meer ruimte om weer te focussen op de kwaliteit van de uitvoering van de voorgedij. De gedragswetenschappers en jeugdbeschermers ervaren dit pas sinds december 2024.

De Raad van Toezicht vertelt dat de Raad van Bestuur goed zicht heeft op de organisatie en diens resultaten. Er zijn knelpunten maar deze worden volgens de Raad van Toezicht adequaat opgepakt. De Raad van Toezicht kenmerkt de bestuurder als open voor advies en reflectief, ook over de eigen rol. De bestuurder informeert de Raad van Toezicht tijdig en bij bijzonderheden ook tussentijds. Er zijn jaarlijks vijf bijeenkomsten, elke keer ook met een specifiek thema dat wordt voorbereid door een directielid of manager. Doordat de voorzitter van de Raad van Toezicht zelf kortgeleden is aangetrokken heeft zij veel kennismakingsgesprekken gevoerd binnen de organisatie. Het beeld dat daar naar voren kwam, komt overeen met het beeld dat de bestuurder geeft.

De certificerende organisatie, KMI, heeft in juli 2023 een audit uitgevoerd met een verbeterpunt voor Nidos. Hiervoor is een verbeterplan opgesteld dat de inspectie heeft ingezien. De volgende audit van het KMI wordt in het najaar van 2025 verwacht.

Inspraak

Een opvangouder vertelt dat de jeugdbeschermer toegankelijk is en zich lerend op stelt. "Ik zou hem wel feedback durven geven wanneer dat nodig is" vult de opvangouder aan. De voorzitter van de Raad van Toezicht geeft aan dat de bestuurder in- en tegenspraak organiseert, onder andere door de ondernemingsraad en de Raad van Toezicht. De bestuurder vertelt dat hij de (voorgenomen) besluiten tijdig deelt, zodat de inspraak/belangenbehartiging hierop van invloed kan zijn. De prestaties van de bestuurder en de resultaten van de uitvoering van de voorgedijmaatregelen zijn onderwerp van gesprek met de medezeggenschapsorganen en interne toezichthouder.

De OWG-werkers en de praktijkbegeleiders OWG vertellen dat er themabijeenkomsten zijn georganiseerd voor de opvangouders, de zogenaamde wereld-café's. De afgelopen periode zijn onder andere de volgende thema's aan bod gekomen: gesprek over seksualiteit, hoe om te gaan met grensoverschrijdend gedrag en criminaliteit. Binnenkort wordt in de regio Apeldoorn een specifieke themabijeenkomst voor opvangmoeders georganiseerd op hun verzoek. Het thema is de het opvoeden van veertien-, vijftien- en zestienjarigen binnen Nederlandse samenleving.

Jeugdbeschermers geven aan dat zij het idee hebben dat er goed naar hen geluisterd wordt door de regio managers en de directie. Zij omschrijven Nidos als een platte organisatie met korte lijnen. De directeur bevestigt dat mensen ruimte voelen om te zeggen waar ze tegenaan lopen. Dit merkt hij in de verschillende overleggen waar hij bij aanwezig is.

De bestuurder vertelt dat er in de afgelopen drie jaar intensieve gesprekken gevoerd zijn op alle niveaus over de uitdaging waar Nidos voor stond met de hoge instroom van AMV's. Hij geeft aan dat de Zembla uitzending van 16 maart 2025, waar oud-medewerkers aan deel namen, hem vertelt dat niet alle medewerkers zich voldoende gehoord hebben gevoeld in deze periode. Dat betreurt hij. De bestuurder vindt het van belang om hierop te reflecteren.

Feedback van externen

Bij enkele ketenpartners zijn er zorgen over Nidos. Als voorbeeld van de zorgen geven twee ketenpartners onafhankelijk van elkaar aan dat het voor is gekomen dat een AMV'er vanwege veiligheidsissues uit een opvanggezin werd geplaatst. Later blijken er vervolgens in ditzelfde gezin toch weer andere AMV's zijn geplaatst. De ketenpartners weten niet wat de afweging is geweest en of er is gescreend. Tevens bestaan er bij hen zorgen rondom de matching. Het gaat hierbij om de samenstelling van de gezinnen waarbij zij als voorbeeld geven dat een jonge vrouw de verantwoordelijkheid en zorg draagt voor twee jongens tussen de zestien en achttien jaar. Ook vertellen zij dat er naar hun idee onvoldoende gekeken wordt naar de risico's zoals deelname in criminele milieus. Vervolgens ervaren de ketenpartners Nidos als gesloten en defensief als zij signalen van zorg bespreken met Nidos. Zo is Nidos heel terughoudend met het delen van informatie bij concrete vragen vanuit ketenpartners. Nidos werkt mee aan regio-overleggen en ketenpartneroverleggen, maar is hierin niet de initiatiefnemer. Tot slot lijkt Nidos vooral actie te nemen in de individuele casussen en is deze veelal reactief van aard. Het lukt Nidos onvoldoende (tot op heden) om veiligheidsvraagstukken op overstijgend niveau aan te pakken om zo kwaliteitsslagen te maken geven drie ketenpartners aan. Zij vragen zich af of de directie niet te ver van de werkvloer afstaat.

Tegelijkertijd geven deze ketenpartners aan dat de context waarin Nidos zijn werk moet doen, erg complex is. Zij zien dat Nidos de uitvoering van de voogdijmaatregelen goed wil doen, maar ook te maken heeft met een heel ingewikkeld werkveld waarin het moeilijk is goede zorg vorm te geven. Een ketenpartner benoemt het als positief dat in de regio Apeldoorn een overleg per kwartaal op directieniveau weer op gang komt. Dit was lang niet meer het geval geweest. Ook zien zij dat Nidos graag wil verbeteren.

De bestuurder vertelt dat de periode met de hoge instroom van AMV's in 2023 code rood was. Alle energie en aandacht is gegaan naar het vinden van opvang voor de AMV's en de uitvoering van de voogdijmaatregelen. De structurele overleggen met samenwerkingspartners zijn daardoor op een lager pitje gekomen. Nidos is dit op alle niveaus weer aan het oppakken en herstellen. Hij vervolgt door aan te geven dat Nidos onder andere van gemeentes, ISK's en Lowan¹¹ signalen van zorg krijgt. Nidos merkt dat verwacht wordt dat Nidos het signaal direct oplost. Maar het is vaak niet op te lossen in korte tijd. Het gaat bijvoorbeeld om het motiveren van een AMV'er die lang in het proces voor vergunning zit, nog geen uitzicht heeft, om toch naar school te gaan. De bestuurder geeft aan dat Nidos niet achteraf hoeft te delen met de ketenpartners hoe Nidos de signalen aanpakt. Zij vinden dat de ketenpartners moeten vertrouwen dat Nidos de signalen oppakt en het goede doet.

¹¹ Lowan ondersteunt de scholen die het eerste opvangonderwijs aan nieuwkomers verzorgen in zowel het Primair Onderwijs als het Voortgezet Onderwijs: www.lowan.nl.

Verbeterpunt:

- De inspectie verwacht dat Nidos investeert om de samenwerking met ketenpartners te verbeteren. Het is hierbij van belang dat er door Nidos op een duidelijke wijze aan verwachtingsmanagement wordt gedaan en hierbij helderheid geeft over de (on)mogelijkheden hiervan bij Nidos.

Norm 3.4		Oordeel
	De bestuurder biedt AMV's de mogelijkheid voor hun belangen op te komen en benut dit in de organisatie.	

AMV's hebben de mogelijkheid voor hun belangen op te komen. Er is hierin echter nog wel ruimte voor verbetering met betrekking tot de bekendheid hiervan onder de AMV's.

De bestuurder vertelt dat Nidos niet werkt met een cliëntenraad. Wel werken zij met een groep van 'Trusted Juniors' en 'Connected Youngsters'. De Trusted Juniors zijn een groep van twaalf ervaringsdeskundige jongeren tot 21 jaar, met name uit Syrië en Afghanistan. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies op wat beter kan binnen Nidos met als doel het verbeteren van de begeleiding voor alle AMV's waar Nidos de voogdijmaatregel van uitvoert. De Connected Youngsters zijn een groep van zeven voormalig AMV's. Ze willen een community oprichten voor jongeren vanaf achttien jaar om ervaringen te delen, elkaar te ondersteunen en te adviseren. De Connected Youngsters adviseren ook Nidos. De bestuurder vertelt dat met name de Trusted Juniors een groep is die de bestuurder minimaal twee keer per jaar als groep spreekt. Zij gaan ook mee met werkbezoeken. De bestuurder vertelt dat Nidos nadenkt hoe hier verder vorm aan te geven. Praktisch, over de locatie, in verband met de reistijd maar ook wordt gekeken hoe ze Eritreeërs meer kunnen betrekken. Een deel van deze jongeren wil Nidos wellicht in de toekomst als ervaringsdeskundige in dienst nemen. Ook de voorzitter van de Raad van Toezicht heeft gesproken met de Trusted Juniors. Zij geeft aan dat niemand het verhaal beter kan vertellen dan de jongeren zelf.

De voorzitter van de Raad van Toezicht vertelt dat zij van de AMV's terug hoort dat ze zich gezien en gehoord voelen. De AMV's vertellen dat zij als ze ontevreden zijn over Nidos dit naar de directeur geëscaleerd kan worden. Zij weten niet dat er een vertrouwenspersoon is voor AMV's. De regiomanagers vertellen dat er sporadisch (misschien drie tot vijf keer per jaar) klachten voorkomen. Op de website van Nidos ziet de inspectie de contactgegevens van de vertrouwenspersoon voor AMV's en opvanggezinnen. Op dezelfde pagina ziet de inspectie informatie over het klachtproces. Geen van de AMV's was hiervan op de hoogte.

Aandachtspunt:

- Creëer meer bekendheid onder AMV's over de beschikbaarheid van een vertrouwenspersoon voor de AMV's en maak hen meer bekend met de mogelijkheid tot deelname aan 'Trusted Juniors' en 'Connected Youngsters'.

Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij Nidos, regio Apeldoorn uit in april 2025. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen.

Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Gesprekken met in totaal 14 AMV's in kleine groepen¹².
- Gesprekken met drie AMV's individueel⁹.
- Een gesprek met de bestuurder en directeur jeugdbescherming.
- Een gesprek met de voorzitter van de Raad van Toezicht.
- Gestructureerde interviews met:
 - Zes jeugdbeschermers;
 - Twee gedragswetenschappers;
 - Twee praktijkbegeleiders jeugdbescherming;
 - Twee regiomanagers jeugdbescherming
 - Het OWG-team (twee OWG-werkers, de kwaliteitsadviseur OWG, twee praktijkbegeleiders OWG, de manager OWG)
 - Een intercultureel mediator (ICM'er) en de manager intercultureel mediation
- De check van zes dossiers op de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag van medewerkers, waarbij de inspectie op basis van een aantal criteria zelf de dossiers heeft geselecteerd.
- De check van 17 dossiers van AMV's, onder andere op de aanwezigheid van een plan en risico-inschattingen en -beoordelingen. De inspectie heeft zelf de dossiers geselecteerd.
- De check van 5 dossiers van opvangouders, onder andere op de aanwezigheid van een screeningsrapport, risico-inschattingen en -beoordelingen en het matchingsprofiel. De inspectie heeft zelf de dossiers geselecteerd.
- (telefonische) gesprekken met vier opvangouders.
- Een (telefonisch) gesprek met de volgende ketenpartners:
 - Gemeente Apeldoorn,
 - ISK Apeldoorn,
 - LOWAN,
 - Vluchtelingen werk Apeldoorn,
 - een jeugdhulpaanbieder in de regio Apeldoorn.
- Drie (korte) bezoeken bij gecontracteerde kleinschalige opvang op vijf locaties
- Analyse van de volgende documenten:
 - Ingevulde vragenlijst
 - Website
 - 27 interne werkdocumenten van Nidos

¹² Deze hebben allen plaatsgevonden op een locatie van de ISK in Apeldoorn

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl